

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

39 årg

Nr 2 2007

Tema: Jordbruk och landsbygd

Ur innehållet: Barabaigernas villkor, 60-årskrönika, Riksrevisionen får ökad betydelse

TIDNINGEN HABARI

utges av

SVENSK-TANZANISKA FÖRENINGEN SVETAN

REDAKTION e-post: habari@svetan.org

Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55 (hem), 08-685 57 30 (arb)
mobil 0705 85 23 10
Friherregatan 133, 165 58 Hässelby

Oloph Hansson tel 08-88 36 64 (hem)
Tantogatan 67, 118 42 Stockholm

Eva Löfgren tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0702 11 98 68
Sten Löfgren tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0708 90 59 59
fax 08-760 50 59
Enköpingsvägen 14, 175 79 Järfälla

Jennifer Vidmo mobil 0703 52 46 09

Folke Strömberg tel 08-91 73 27 (hem), 08-5082 9489 (arb)
Årstavägen 113, 120 58 Årsta

PRISUPPGIFTER 2007

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	250 kr
Familjemedlem exkl HABAR	50 kr
Ungdomsmedlemskap	125 kr
Prenumeration HABARI	225 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(äldre nummer pris efter överenskommelse)

Betala in korrekt belopp på SVETANs postgiro 35 95 50-1 – ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

1/95 Sv bistånd. Demokrati	2/01 Zanzibar
2/95 Människans ursprung, Safina	3/01 Utbildning, AIDS, Zanzibar
3/95 Blandat	4/01 Swahili
4/95 Valet	1/02 Uhuru 40år, JOHA, skulptörproj.
1/96 Valet m m	2/02 AIDS, IT, JOHA Trust
2/96 Musik. Bistånd. Bibl.	3/02 Bagamoyo, Missionssjukvård
3/96 Ngorongoro. Karagwe	4/02 Slavrutten, ekonomisk reform
4/96 Bistånd. Litteratur	1/03 Lake Victoria med kringområde
1/97 Skulptörskolan	2/03 Kilimanjaro
2/97 Musik	3/03 Stödorganisationer, Tingatinga
3/97 Afrikaimport, Konst, Usangi	4/03 Urbanisering
4/97 Kvinnor, Fack, Landsbygd	1/04 Lokala språk och kulturer
1/98 Kultur, Flyktingfrågor	2/04 Musik
2/98 Natur o resor	3/04 Gruvnärningen
3-4/98 Jubileumsnummer	4/04 HIV / AIDS
1/99 Symposium/Nycterhet	1/05 Resor, turism
2/99 Ekonomi, Årsmöte, Resor	2/05 Forskning
3/99 Presidentbesök	3/05 Konst och kultur
4/99 Media, Skulptörskolan	4/05 Demokrati och utveckling
1/00 Nyerere, Barbro, Utbildning	1/06 Lake Victoria, ny regering mm
2/00 Tanzania bilden, Förlag	2/06 Alkohol
3/00 AIDS, Utbildning, Resor	3/06 Kvinnors villkor
4/00 Mama Barbros skola, Litteratur	4/06 Utbildning
1/01 Dar es Salaam	1/07 Swahilikulturen

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Omslag: *Bonde plöjer med oxen, en inte så vanlig syn i Tanzania - läs mer sid 6. Foto Per Brandström.*

Persson Offsettryck, Stockholm 2007, ISSN 0345-437

Tryckt på miljövänligt papper

sid 2 - Habari 2/2007

SVETAN

www.svetan.org

BOX 22003

104 22 STOCKHOLM

e-post: info@svetan.org

STYRELSE

e-post: styrelsen@svetan.org

Fredrik Gladh, ordförande
tel 08-768 36 77 (hem)
mobil 0705 81 34 53

Ann Lorentz - Baarman, kassör

Lars Asker, ledamot

Björn Wetterhall, ledamot

Harriet Rehn, ledamot

Marie Bergström, ledamot

Sten Löfgren, ledamot

Torbjörn Öckerman, ledamot

Jon-Erik Rehn, suppleant

Karin Gustafsson, suppleant

Marianne Kjellén, suppleant

Olle Wallin, suppleant

*

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla och Ronny Lundberg

Storgatan 86, 903 33 UMEÅ
tel 090-12 97 92

Olle Wallin

Gussarvsgatan 16A, 776 30 Hedemora
tel 0225-12 807, mob 070-2255057

Torbjörn Klaesson

Lillmossev 49, 663 42 HAMMARÖ
tel 054-52 23 64

Rehema Prick

Åtorps Björkv. 7, 443 31 LERUM
tel 0302-154 13

TANDALA c/o Bo Sahlée

Mariédalsv 56 E, 217 45 MALMÖ

*

STÖDPROJEKT

Skulptörskolan

Postgiro 465 9945-2

Projektkoordinator Sten Löfgren

E-post: sten@svetan.org

Tumaini Children's Center

Bankgiro 5405-3723

Kontaktperson Katarina Beck-Friis

E-post: katarina.beck@chello.se

*

Bagamoyo Sculpture School

P O Box 89

Bagamoyo, Tanzania

E-post: bmsculpt02@hotmail.com

*

Tanzanias ambassad

tel 08-732 24 30 /31

Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY

E-post: mailbox@tanemb.se

www.tanemb.se

ORDFÖRANDENS SPALT

President Kikwete kom till Sverige med stort följande av olika ministrar och parlamentsledamöter. Han har fått en del kritik på hemmaplan att han är ute och reser för mycket, att han aldrig är hemma att ta itu med de dagliga problemen. Men för honom är det viktigt att presentera sig, göra Tanzania känt och få stora företag att investera i Tanzania. Nu var han inbjuden av svenska biståndsministern, som redan besökt Tanzania. Det visar att den starka relationen med Tanzania verkar kunna bestå även med den nya regeringen. Kikwetes besök handlade till stor del om att främja handel och investeringar, och om att få stöd för program inom energisektorn. Fokus var att också få stöd till medelstora företag. De har förvisso fått svenskt stöd under många år genom bland annat Swedfund (förser företag i u-länder med riskkapital). Inget nytt alltså, sade källor till Habari på UD.

Till mottagningen på Grand Hotell för Tanzania i Sverige kom ett hundratal personer. Kikwete höll sitt långa tal om hur Tanzania går framåt för att försöka klara av millenniemålen (se www.milleniemaalen.se). Staten skaffar vatten till byar och skolor byggs. Nu ska man exploatera gasfyndigheter så att energisektorn räddas, vägbyggen görs etc. Kikwete försöker få tanzanier i utlandet att prioritera att skicka pengar hem och investera i hemlandet. Några frågor från publiken handlade om möjligheter till dubbla medborgarskap, kritik mot korruptionen och Tanzanias utvecklingsproblem. Frågorna avfärdades med snabba svar och ett och annat skämt. Det hade varit roligt med mer tid för frågor och mindre tid för talet, sa flera av gästerna.

President Kikwete har hopp om framtiden. Det går framåt, säger han. Vi får hoppas att det fortsätter så och att hans många resor ger långsiktiga resultat som stärker självständigheten och inte ökar biståndsberoendet.

Fredrik Gladh

Daniels vision

Antropologen Stig Holmquist är välkänd för många av Svetans medlemmar och Habaris läsare. Under 30 år har han och hustrun Aud Talle följt och tidvis levt ihop med barabaigfamiljen Barheida. Tre böcker har de skrivit. Den sista, *På Barheidas tid*, kom år 2005. Nu är Barheida och många av familjemedlemmarna borta. I följande artikel skildrar Stig Holmquist ett par stora förändringar som kom att starkt påverka barabaigernas livsvillkor.

Daniel Murumbi fick aldrig uppleva att barabaigerna återfick sitt land. När jag talade med honom sista gången i februari 2006, verkade det som om han redan då gett upp alla förhoppningar om att det över huvud taget skulle ske. Barabaigernas process gentemot den tanzaniska staten hade pågått i årtionden och försvann bara allt längre in i byråkratins irrgångar. Daniel och hans kollegor, som genom åren kämpat för rätten till sina hävdvunna betesmarker, hade blivit trötta och slitna. Den internationella uppmärksamhet och det ekonomiska och rättsliga stöd de tidigare fått, hade sinat ut. Biståndsgivare är sällan uthålliga om verkligheten blir för komplicerad.

Historien börjar för många år sedan. Då, i början av 1970-talet, bodde min hustru Aud och jag i området runt Hanangberget, mitt i det som var barabaigernas hjärtland.

Ujamaa

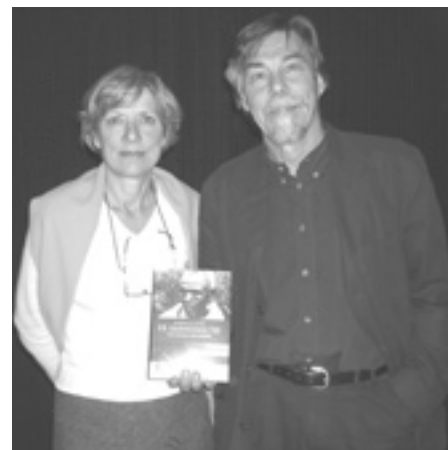
En morgon när vår vän, Barheida, kom för att dricka sitt morgonkaffe var han djupt bekymrad. Under några månader hade vi bott som gäster strax bortom hans boplat och varje morgon brukade han komma till vårt tält för att utbyta tankar och avhandla den kommande dagens händelser.

Nu berättade Barheida att det gick rykten om att självaste *Mwalimu* skulle besöka barabaigerna för att tala till dem. Det rådde redan stor oro i området sedan det kommit påbud från TANU-partiet om att alla, både människor och boskap, skulle flytta samman i *ujamaa*-byar. De kollektiva byar, som var den ideologiska grunden för hela landbygdsutvecklingen i Tanzania. För barabaigerna var det en fullkomligt omöjlig tanke att leva i en by. Bara en sådan självklar fråga som var boskapen skulle vila under natten, hade partibyråkraterna inte ens funderat över.

Och nu skulle alltså presidenten komma. Men kom han med goda eller dåliga nyheter?

Tillsammans med Barheida körde vi i vår Renault 4L uppför Riftdalens branta sluttningar mot Basotu. Där uppe på högplatån hade barabaigerna sina bästa betesmarker, det land de kallar för *muhajega*. Men sedan ett par år hade landskapet börjat förändras. Ett stort kanadensiskt biståndsprojekt hade startats. Med modern teknik skulle landet plöjas upp och besås med vete. *The Tanzania Canada Wheat Program* – senare kallat *NAFCO* – skulle i framtiden producera stora mängder vete till fromma för Tanzanias ekonomi. Flera kanadensiska experter fanns på plats och traktorer, lastbilar och skördetröskor anlände i en strid ström från utlandet.

Bland lokalbefolkningen var det ingen som hade någon klar uppfattning om vad projektet egentligen innebar. Men man såg att betesmarkerna började försvinna, att gräset vändes neråt, att vinden slet bort den plöjda jorden. Och redan hade flera barabaigfamiljer tvingats bort från sina hem. Boplatserna hade bränts ner och

Aud Talle och Stig Holmquist vid presentationen av "På Barheidas tid" på Etnografiska museet i Stockholm

jämnats med marken. Sammanstötningar med farmens vaktstyrka hade blivit vanliga. Var det om detta presidenten kom för att tala? Kom han för att lyssna till barabaigernas ord?

Mwalimus misslyckade möte

Julius Nyerere var den outtröttlige läraren för sitt folk. Ständigt reste han runt för att undervisa och lägga till rätta. Han var en god talare och när han efter åtskilliga andra

partifunktionärers utläggningar äntligen fick ordet, fångade han genast sina lyssnare med några skämt och gester. Strax hade han mötet i sin hand.

Men efter en stund började allt spåra ur. När Mwalimu började tala om korna - om alla de tusentals kor som gick omkring 'onyttiga' där i barabaigernas hemtrakter, spred sig snart en stor oro bland åhörarna. Presidenten förklarade att det fanns lika många kor i Tanzania som det fanns människor. Men korna var ojämnt fördelade. På många håll fanns det inga kor alls. Där fick barnen ingen mjölk att dricka och blev svaga och sjuka. "Här hos er finns det däremot alldeles för många kor. Här finns mer mjölk än era barn kan dricka", förklarade Mwalimu.

Det var då det blev riktigt oroligt på mötet. Bland de lyssnande barabaigerna steg osäkerheten om vad Mwalimu egentligen stod där och sade. "Säger han att han ska ta våra kor och ge till andra? Säger han att det

är bättre att odla upp alla våra betesmarker än att låta korna gå där och beta?"

Oron tilltog bland åhörarna. Det pratades och ropades. Partifunktionärerna sprang runt och försökte lugna ner stämningen. Men utan framgång. Det var inte vanligt att Nyerere förlorade kontrollen över ett möte, men den gången bland hundratals upprörda barabiger gjorde han det.

Nej, presidenten lyssnade den gången aldrig på barabaigernas ord. Han ville inte höra deras argument. Och ingen annan ville heller göra det under de kommande åren. Allt större areal av betesmarkerna plöjdes upp. Hundratals barabaigfamiljer tvingades bort från sina hem. De traditionella gravplatserna skändades och förstördes. Akaciorna, där bina alltid haft sina bon, högs ner. Det fanns inte längre honung för att brygga det för alla festligheter nödvändiga ölet. En livsform gick mot sin upplösning.

Men den stora vetefarmen ansågs vara en succé. Den var flaggskeppet bland alla

stora jordbruksprojekt i Afrika. Visserligen var vetet som producerades betydligt dyrare än det vete som fanns att köpa på världsmarknaden. Och visserligen fordrades oavbrutet nya insatser från de kanadensiska biståndsgivarna. Men framtiden såg ändå lovande ut. Odlat, kultiverat land måste ju vara bättre och mer produktivt än vilda betesmarker. Det tycktes de flesta experter vara ense om.

Barabaigerna var en liten minoritet i ett allt mer hungrande Tanzania. Landets ekonomi gick på sparlåga, höll rent av på att slockna. Några nämnvärda inkomster från NAFCO kom aldrig till statskassan. Fast så länge biståndspengarna till projektet fortsatte strömma in, skulle man inte fästa sig vid ovidkommande problem och en bråkig lokalbefolkning, tyckte politikerna.

Öppet brev till Kanadas folk

Unga barabaigmän som Daniel Murumbi insåg att de måste agera för rädda sitt folk och sin kultur. De fick så småningom några internationella människorättsorganisationer att lyssna. Daniel inbjöds att resa runt i världen och berätta. I Kanada blev NAFCO plötsligt inrikespolitiskt sprängstoff då miljöorganisationerna insåg vilka enorma konsekvenser vetefarmen höll på att få för områdets ekologi. Då hade redan mer än 40.000 hektar av savannen plöjts upp. Jorderosionen blev allt mer katastrofal. Hela sjön vid Basotu höll på att slamma igen. Och det behövdes allt mer konstlade metoder för att hålla de glesnande vetestråna vid liv.

År 1989 skrev barabaigerna ett öppet brev till Kanadas folk: "... Ni är en rik och mäktig nation... Ni lever långt från oss och har liten kunskap om våra problem i Tanzania... Det är därför vi nu vänder oss till er. Vårt rop på er hjälp är vårt sista hopp."

Det statliga kanadensiska biståndsorganet var ansvarigt för projektet och det var skattemedel som låg till grund för verksamheten. Det som skedde långt borta i Afrika, blev en allt större politisk belastning hemma i Kanada. Det en gång så storslagna utvecklingsprojektet kantrade i kritikens stormvindar.

Kanada drog sig ur och veteprojektet övergick i ett halvstatligt tanzaniskt bolag. Under en utfasningsperiod på några år fick bolaget fortsatt ekonomiskt stöd från Kanada. Därefter skulle det klara sig på egen hand. Alla insatta visste givetvis vad detta innebar.

Savannens återkomst

Några år efter att NAFCOs sista skördetröska skurit ihop, står vi och tittar ut över det som en gång varit vetefarmens vidder. Vi häpnar över det vi ser. Från horisont till horisont ligger landskapet grönt framför oss. Som en gigantisk fotbollsplan sträcker det sig bort mot

soldiset i fjärran. Ett par boskapshjordar betar stilla en bit från oss och längre bort rör sig en annan hjord i riktning mot sjön vid Basotu. Herdarnas rop och visslingar driver med vinden. Här och där har man byggt provisoriska boplatser.

Detta skulle kunna ha varit en scen från tiden för drygt trettio år sedan då vi allra första gången stod här. Håller barabaigerna på att återfå sitt förlorade land?

Daniel Murumbi skakar på huvudet när vi frågar honom: "Nej... våra betesmarker kommer vi aldrig att få tillbaka", svarar han. Han menar att savannens återkomst bara är en parentes. En kort nådatid av frodigt gräs för barabaigernas boskap. För det är redan bestämt att allt det land som genom åren konfiskerats från dem, skall säljas ut till privata storbönder. Jorden skall odlas, inte användas som betesmarker – endast så kan den bli produktiv, resonerar beslutsfattarna.

Självfallet finns det inga barabaiger som har pengar att köpa tillbaka sitt förlorade land. Och att de rättsliga processer som pågått i så många år, slutligen skall leda till rättvisa för barabaigerna, tror Daniel inte heller. Däremot menar han att myndigheterna nu på andra sätt måste ta ansvar för alla misstag som begåtts. Framför allt måste man se till att barabaigerna integreras i det övriga samhället. – Att det byggs skolor, att det finns lärare, att barnen inte tvingas sluta efter ett par års skolgång.

Skapa en egen framtid

Daniel berättar om sitt nya initiativ: han går runt och besöker alla barabaighem i trakten för att övertala fäder och mödrar att sända sina barn till skolan - förklara att barnen faktiskt har laglig rätt till skolgång. Föräldrarna skall inte låta sig nöjas med att byråkrater och lärare säger att skolan redan är full, att det inte finns plats – att man inte skall behöva muta sig fram. Man måste helt enkelt lära sig ställa krav på de lokala myndigheterna. Inte längre låta sig marginaliseras. Och framför allt inte att i desperation dra sig undan till mer och mer isolerade och undagömda trakter i hopp om att få vara ifred.

Det var så Daniel Murumbi såg på framtiden: betesmarkerna var förlorade för alltid. Det var bra att acceptera. Nu gällde det att inte låta sig fångas i det förgångna. Att inte suppa ner sig i bitterhet och förtvivlan.

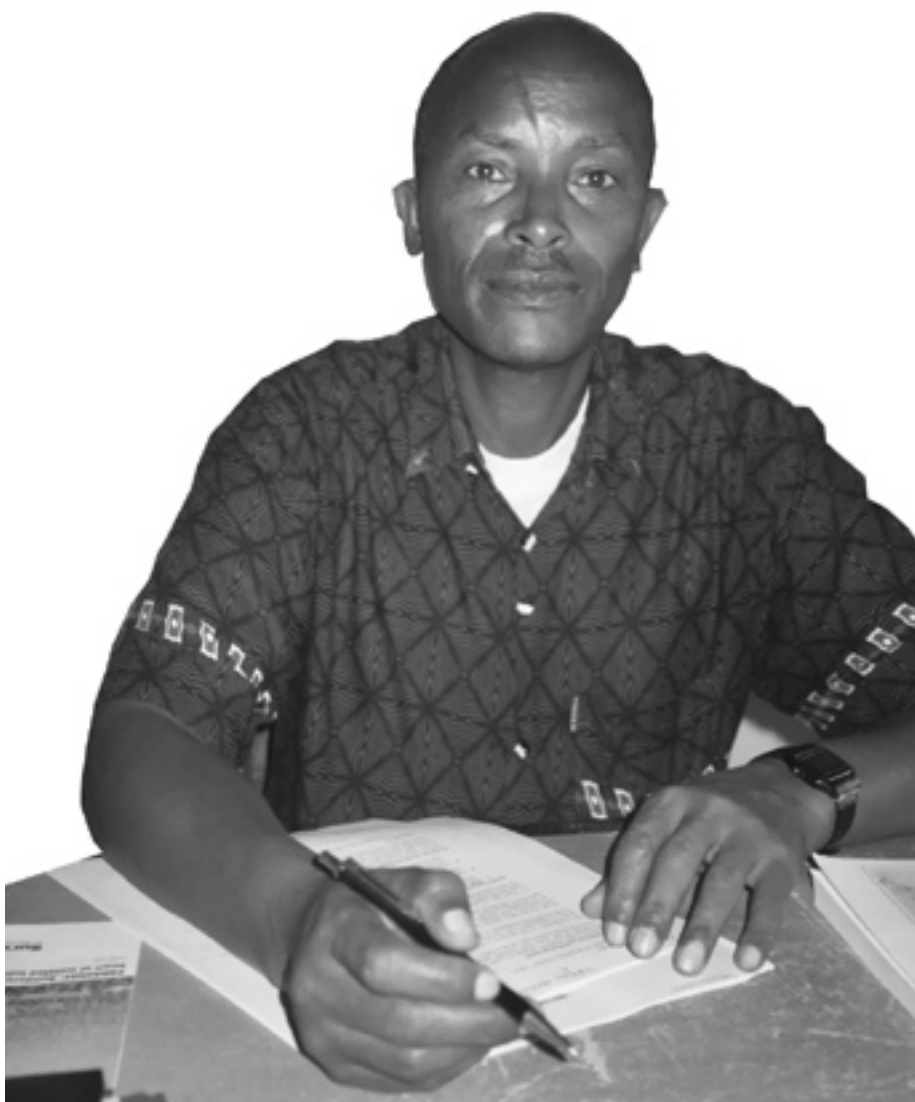
När jag sista gången talade med honom berättade han, att han börjat få svårt att gå. Men han kämpade ändå på, för det fanns fortfarande många boplatser kvar att besöka. Han undrade om vi kanske kunde hjälpa honom med en moped. Ett litet biståndsprojekt. Han hade inte längre någon tro på stora biståndsprojekt – varken såna som NAFCO eller såna som barabaigerna fått del av. "Efter alla år har jag förstått att

det bara är vi barabaiger som själva kan skapa vår framtid", sa han. Hans vision var att barabaigerna skulle lyckas anpassa sig till omvärlden utan att helt förlora sin egen identitet och kultur.

Tyvärr hann vi aldrig komma igång med det där lilla mopedprojektet. Daniel Murumbi dog ett par månader efter vårt sista samtal. - Men en av hans söner går idag i Secondary School.

Text: Stig Holmqvist

Ett foto av Daniel Marumbi, som hade en vision...

Sextio år av kontinuitet och förändring

-Tanzania ur ett personligt perspektiv

En annan tid

Det är nu 61 år sedan jag fick mina första minnesintryck av Tanganyika. Året var 1946. Den 4 juli gick mina föräldrar, min fyra år äldre syster, jag och två kvinnliga missionärer ombord på M/S Gdynia i Göteborgs hamn med destination Lissabon. Resan fortsatte sedan med en portugisisk lastbåt runt Cap till Beira och med Indiska Afrikalinjen till Dar es Salaam. Från Dar es Salaam fortsatte resan med tåg på den smalspåriga järnvägen till Isaka, ca 100 mil in i landet och drygt 20 mil från Victoriasjön. Från Isaka gick resan vidare på ett lastbilsflak till Lowa, i Kahamadistriktet, den missionsstation där mina föräldrar skulle arbeta. Ankomstdagen var den 24 september. Detta var att resa då.

Jag fyllde sex år på utresan. Vad minns ett barn? Dofter, ljud, synintryck – kontraster till tidigare erfarenhet. Framkomsten till Isaka sent på natten lever fortfarande starkt i minnet: det pustande ångloket, mörkret och de små fotogenlamporna som lyste i mörkret, sorlet av röster, människor, många människor, bara svarta människor som tittar snällt på oss barn.

Så var vi framme i Lowa. Det var här vi skulle leva och bo. Vi blir genast omgivna av svarta människor som skakar hand och hälsar på oss och skrattar och pratar på ett språk som vi inte förstår. Jag fick genast lekkamrater och vänner och som barn lär man sig språk fort. Då var inte swahili ett nationellt språk som det är idag. Det språk som talades, i det här området var sukuma- eller nyamwezi-språket. Swahili var det nästan enbart män som talade. Många av de vuxna männen hade under någon period av livet varit vid kusten, som det hette, och arbetat på sisalplantagerna eller på Zanzibar som nejlkeplockare och där lärt sig swahili. Men för att göra sig allmänt förstådd var inget annat språk än det lokala gängbart.

Missionen såg sin uppgift i såväl religiösa som civilisatoriska termer. Man skulle, som det uttrycktes med den tidens språkbruk, 'sprida ljus i hedendomens mörker'. Praktiskt innebar detta tre verksamhetsfält: kyrkan, skola och sjukvård. En kyrka, byggd av soltorkat tegel och med grästak, fanns redan på plats men någon sjukstuga hade ännu inte byggts. Det blev en av mina föräldrars första uppgifter att starta sjukvårdsverksamhet. Till att börja med behandlades sjuka på verandan på baksidan av boningshuset och verksamheten expanderade snabbt för behoven var stora. Malaria, tropiska sår, inälvsmask, ögoninfektioner, bilharzia, spetälska, bröstböld hos ammande kvinnor, tbc och sömnsjuka var vanligt förekommande åkommor och med enkla medel kunde i alla fall många svåra plågor lindras.

Sjukvård på hemmets veranda

Den skolutbildning som bedrivits hade främst bestått i övning att läsa och skriva, tvåårig så kallad "Bush-School". I slutet av 1940-talet utvecklades skolan på missionsstationen till fyraårig primärskola med den första lärarutbildade afrikanen på plats samtidigt som "Bush-Schools" bedrevs på ett antal så kallade utposter.

Detta var en värld med många problem. Sjukdom och död fanns där, inte på avstånd, utan mycket nära. Jag kan minnas när man kom bärande med sömnsjuk man i sista stadiet av sjukdomen i en filt som en hängmatta på en stång. Man ställer ner sin börda utanför vårt hus. Mamma böjer sig ner och känner den sjuke på pulsen och stryker honom över hans ansikte. Jag står snett bakom henne och ser mannens magra, utmärklade ansikte och ögonvitorna. Det finns inget hopp. Eller Misanas mamma som dör alldeles där på missionsstationen. Ingenting kan göras. Vad ska jag säga till min lekkamrat när han sedan går där och sopar missionsgården? Han är så kallad

gårdspojke. För skola, skoluniform, penna och krita får han göra små tjänster som att sopa gården. Så småningom lär jag mig uttrycken, vad man kan säga till människor som har sorg som *minzi agidikaga katayolagwa*, 'utrullet vatten kan inte samlas upp igen', eller *watonja minzi biswe tukwiza hanuma*, 'han/hon har gått före med vattnet, vi andra ska komma efter'. Döden som en kollektiv angelägenhet, alla ska delta, alla ska visa deltagande därför att vi ska alla dö. Alla vuxna män i grannskapet hjälps åt att gräva graven för att sen tillsammans bära den döda dit och kvinnorna kokar mat åt de närmaste sörjande och ser till att de har vad de behöver för livsuppehållet under sorgeperioden. Den som inte deltar bär på ont i sinnet och räknas därför delaktig i det onda som skett. Hunger och svält fanns också där. När regnen slog fel eller när ökengräshopporna kom och inte lämnade någon gröda kvar blev nöden svår, först *butubo*, när mat bara fanns för ett mål om dagen, och sen *nzala*, när det inte längre fanns någon mat kvar. De som hade boskap kunde gå till närmaste handelscentrum och till underpris byta boskap mot mat, de som ingen boskap hade fick ge sig ut på vandring till släkt eller bekanta i trakter som inte drabbats lika hårt och de med svagaste skyddsnet fick ge sig ut på tiggerstråt.

Men tillvaron var inte enbart sjukdom, död, hunger och fattigdom. Den rymde också skratt, glädje och sprudlande liv. Sången fanns alltid där. När man hackade sina åkrar sjöng man, de kollektiva tröskelagen sjöng så det ekade mot Lowaberget, när man vandrade sjöng man och i kyrkan sjöng alla med liv och lust. Och de glada samtalen med skämt och språkliga krumelurer och de goda historierna som berättades, allt detta gjorde det roligt att vara tillsammans.

Kibela som blev min bästis, några år äldre än jag, 'hönspojken' som såg till missionsstationens höns, ankor och kalkoner mot skolustrustning och några shilling i månaden och som blev min brygga till den andra värden. Han tog mig med över Lowaberget till sitt hem på andra sidan. Jag fick lära mig hälsa och bete mig, att vara en *munhu*, en människa. Jag fick se mig om – åkrarna man hackade, grödorna man odlade och boskapen man höll. Barnen kunde redan hacka och valla boskap, vissla och skrika kommandoord. Och i skogen, ja, där fanns mycket spännande – vilda frukter på träd och på buskar och rötter man kunde gräva upp och tugga saften ur. Kibela och mina andra kompisar var

mina lärare: *ngubalo, sungwi, mamila, mbuguswa, mhulu* och andra vilda frukter som smakade så gott att namnen finns kvar i minnet ännu idag. Det var också djuren och fåglarna och inte bara namnen utan också historier om dem, deras beteende, var de höll till, hur de kom och gick eller for och fabler om dem.

När jag 1988 var på ett NORAD-uppdrag i landet och skulle övernatta två mil från Lowa, lånade jag projektbilen på kvällen och åkte dit. Jag åkte till bykontoret där det fanns folk jag kunde prata med. Då kommer en man fram till mig med en sliten tillknypklad hatt på huvudet, ett skynke över axlarna och en herdestav i handen och frågar: "Pelle, känner du inte igen mig?" Jag skakade på huvudet. Han undrade: "Kommer du inte ihåg när vi som små pojkar lekte med varandra?", och så berättade han. De ville så gärna få smaka på de vita människornas bröd men tigga ville de inte. Då hittade de på en list. De lurade mig med att vitmyrehuvuden på bröd det var väldigt gott och genast hade jag sprungit in i huset och tiggat bröd och kom med det till vitmyrstacken och så hade mina kompisar från byn fått smaka på de vita människornas bröd.

Då 1988 levde min gamle lekkamrat ett liv som var ungefär som livet då i slutet av 1940-talet när vi lekte tillsammans och så också de flesta av generationskamraterna. Han odlade sina åkrar ungefär som man gjorde då, han vallade och skötte sin boskap ungefär som då och levde i övrigt i stort sett som man gjorde då. Hans liv talade mer om kontinuitet än om förändring. Samtidigt fanns helt andra livsöden bland dem som då var unga i byn och som fick möjlighet till fortsatt utbildning. En hade fått utbildning till ingenjör och emigrerat till Mexico, en annan hade skickats till Kina för flygutbildning och blivit pilot i det tanzaniska flygvapnet och en tredje satt som bankdirektör i en av landets regionhuvudstäder. Dåtid och nutid förenade sig på platsen i ett här och nu.

En ny tid

Då, i slutet av 1940-talet, fanns inte drömmen om *uhuru*, 'frihet', hos männen och kvinnorna i byarna. Man levde under brittisk kolonial förvaltning och administrerades genom indirekt styre, dvs. med ett begränsat antal brittiska befattningshavare på olika nivåer administrerades territoriet genom lokala politiska strukturer. Enligt myten kom 'kungen', härskaren, alltid utifrån och tillvällde sig makten genom slughet eller bedräglig list och ibland genom våld. Så beskrevs också tyskarna och britterna i folkmun, där de förra stod för våld och de senare för slughet. Med kolonialmaktens etablering var det aktiva motståndet i olika områden under den tidiga koloniala expansionsperioden brutet och de lokala kungarnas och hövdingarnas tid som högsta maktövare förbi.

Men människan är alltid snar till att drömma drömmar om en värld som är bättre än den i vilken man lever. Rykten om *uhuru* – frihet, självständighet – börjar sippra ner. Det talades om Nyerere. År 1954 bildades självständighetspartiet TANU (Tanganyika African National Union) med Julius Kambage Nyerere som ordförande. Vi hade då flyttat till Itanana nära järnvägssamhället Bukene vid järnvägssträckan Tabora-Mwanza. För folket i byn är *uhuru* något nytt, ett swahiliord. Man förstår det som att bli kvitt det koloniala oket, att få bestämma i eget hus, men vad som kommer istället är ett oskrivet blad. Detta blad börjar nu skrivas av den bildade eliten, landets egna barn som skolats i kolonialstatens och missionens skolor.

År 1955 kommer Hezekia Nkwabi till Itanana. Hezekia är sjukvårdare och skall arbeta på missionens dispensär. Han har tillbringat några år i Dar es Salaam, är tidigt partimedlem, har ett partikort med lågt nummer. På kvällarna samlas vi unga och också äldre hos Hezekia. Diskussionens vågor går höga och han lägger ut texten. Det handlar om politisk frigörelse och kampen som nu ska börja mot okunnighet, fattigdom och sjukdom. Men det talas ännu med låg stämning om TANU. Partimedlemskap kan rendera avsked från anställning. Bland de flesta vita råder fortfarande inställningen att folket ännu inte är moget för självbestämmande. Det gav därför en känsla av att något stort var i görningen och en stämning av farlig konspiration att få sitta i fotogenlampans sken med de på platsen, vid denna tidpunkt, ännu fåtaliga politiskt engagerade och höra om planer och drömmar om framtiden.

Alla förväntade sig att Kenya och Uganda skulle få *uhuru* före Tanganyika. Där hade man kommit betydligt längre, så resonerades det, både ifråga om utbildning och ekonomisk utveckling. Men Nyereres

diplomati ledde till att Tanganyika kom först i raden av östafrikanska länder. I valet som hölls 1960, öppet för flera partier, vann TANU en jordskredsseger och den 9 december 1961 kunde självständighetsdagen firas.

Själv deltog jag i firandet i Bukene. En talarstol hade byggts och många tal hölls av politiker, av representanter för olika religioner och kyrkor och andra intresseföreningar. Också missionärerna inbjöds att hålla tal. Människorna dansade och sjöng. Slutligen anträdde en gammal man talarstolen och började sjunga sagan om *lishingweng'we*, det stora odjuret och publiken stämde kraftfullt in i omkvädet. Det stora odjuret svalde hela byn – kungen, alla människor, boskapen, allt. Bara en havande kvinna lyckades gömma sig undan. Hon föder en son, berättar om det stora odjuret och sonen drömmer om att en dag döda det. Han täljer sig en pilbåge och gör pilar, går ut i skogen, skjuter ödlor och smådjur som han släpar till mamma och sjunger: "Mamma, mamma, jag har dödat det stora odjuret" och mamman klappar sin son och sjunger tillbaka: "Väx min son och döda det stora odjuret." Sångflåtan upprepas åter och åter för sonen växer och dödar större och större djur tills han en dag slutligen möter och dödar det stora odjuret, sprätter upp dess buk och räddar hela byn tillbaka till frihet. Detta var ett bildspråk som alla förstod. De hade varit små och svaga och odjuret mäktigt, men de hade vuxit och vuxit och slutligen dödat odjuret och de fångna hade vunnit sin frihet.

Detta var en tid med mycket hopp. Stora ting skulle ske och det inom snar framtid. *Kazi*, arbete, *kujitegemea*, självtillit, *haki za binadamu*, mänskliga rättigheter, var ord som upprepades åter och åter. Arbete och självtillit skulle leda till utveckling, *maendeleo*, och ömsesidig respekt mellan människor av olika raser och med olika etnisk och religiös tillhörighet skulle skapa

Byborna mobiliseras i ett politiskt möte

ett samhälle i fred och harmoni. Historien om arabernas slavhandel fanns visserligen fortfarande levande i folkminnet, indiska affärsmäns exploaterande handelsmetoder och vit rasism hade skapat bitterhet hos många och det fanns också pyrande religiösa och etniska motsättningar, men allt detta skulle aktivt motverkas för att inte hindra att ett nytt samhälle skapades.

Det var lätt att mobilisera människor till arbete för gemensam nytta som att dra väg genom byn, bygga ett bykontor, gräva en brunn mm. Som bybo skulle man självklart delta. Jag deltog bland annat strax efter självständigheten i arbetet med att dra en väg genom byområdet som skulle knyta an till angränsande by. Vi var många och under sång och glada tillrop arbetade hackorna upp och ner i så rask takt att arbetet var avslutat bara efter några dagar. Detta var då. Gäckade förhoppningar under decennier som följde förändrade denna situation av hög lokal mobiliseringsgrad avsevärt.

1960-talet minns man som en relativt gynnsam tid. *Uhuru* var fortfarande något nytt, entusiasmen levde och böndernas avsalugrödor, i detta område ris och i det angränsande området i norr bomull, betalades hyggligt, som folk uppfattade det. År 1964 bildades den förenade republiken Tanzania genom union mellan Tanganyika och Zanzibar, landet blev enpartistat och *ujamaa*-politiken, Nyereres vision av socialism fick sin tydliga artikulation i Arushadeklarationen 1967. Decennierna som närmast följde blev en svårare tid.

Under den här perioden diskuteras *ujamaa*-politiken intensivt. Från politikernas perspektiv är frågan hur en stat med knappa resurser ska använda dessa på bästa sätt för nå fram med rådgivning och för att förse människorna med basservice som vatten, skola, sjukvård och skapa gynnsamma villkor för en dynamisk landsbygdsutveckling. Befolkningen på landsbygden är synnerligen spridd. Man försörjer sig på hack- och plogbruk och extensiv boskapsskötsel. I byn där jag gör mitt första fältarbete som antropolog, som består av ett drygt 60-tal spridda hushåll, ett nybyggarområde med ännu mycket orörd mark, är det i slutet av torrtiden

15 km till närmaste vattentäckt, längre än så till närmaste skola och ännu längre bort till närmaste sjukvårdsinrättning och ingen landsväg finns fram till byn. Politikernas svar på frågan är att folk ska flytta samman i större, koncentrerade byar. På så sätt, argumenterar politikerna, kan utvecklingsmedlen användas på ett mer koncentrerat och effektivt sätt. Folk kommer nära till sjukvård, skola och vatten och förbättrad kommunikation och tillgänglighet och ökad samverkan mellan människorna ska bli produktionsbefrämjande. Mot politikernas administrativa rationalitet står emellertid böndernas mer praktiska logik. Att komma långt från sina gamla åkrar är ur deras perspektiv inte bra och att koncentrera mycket boskap, som kräver vida beten, på mindre yta är inte heller bra och för den delen inte heller att trängas ihop med grannar som man kanske inte drar jämnt med.

Först handlar bypolitiken om frivillighet. Människorna ska förstå det förnuftiga i att flytta samman i *ujamaa*-byar och bilda produktionskooperativ. Men när bönderna fortsätter att tänka efter sin egen logik och inte efter de nationella politikernas byts frivillighet i tvång. År 1973 kom dekretet: "Att bo i byar är en order!" Nu, 1973-1976, genomförs en landsbygdsreform som, av statsvetaren Göran Hyden, har beskrivits som det kraftigaste slaget mot bondeautonomin sedan självständigheten och den största folkomflyttningen i Afrikas historia, eller som en bonde i mitt byområde uttryckte det: *Yatubinza ngongo*, 'det bröt ryggen av oss'. Med andra ord, självständighetens entusiasm och framtidstro får sig en svår knäck. Detta var en traumatisk upplevelse för många eftersom de omedelbara nackdelarna var många – att riva sina hus i de gamla bosättningarna och bygga hus i de nya samtidigt som man skulle sköta sina åkrar och sin boskapsjord och på annat sätt se till sin omedelbara försörjning – under det att de utlovade fördelarna lät vänta på sig.

Seghet och tålmod är vad som utmärker tanzaniska bönder, män såväl som kvinnor. Man ska skynda långsamt, inte hasta åstad:

Kazi ya kujitegemea: Under denna tid var det lätt att engagera byborna i frivilligarbete

Wangu wangu bukabyala ng'wana mizi, 'brådska och otålighet födde ett ofullgånget foster'. Här odlar man sina åkrar, man vallar sin boskap. Ibland kommer regnen som de ska, marken blir grön, åkrarna ger skörd och boskapen ger kalvar och mjölk. Men ofta slår regnen fel, säden vissnar på åkrarna och boskapen dör. Man måste leva ändå. *Butubo*, hunger, en måltid om dan och i värre fall *nzala*, svält, men man måste leva ändå.

Fast allt står inte stilla. Det finns en politisk vilja och en dröm om att landet ska blomstra och fred råder i landet trots alla problem. Biståndsmedel pumpas in i olika sociala sektorer. År 1977 genomförs reformen om allmän skolplikt. Man bygger skolor med de medel man har och lärare snabbutbildas. Utbildningens kvalitet blir visserligen lidande men barnen lär sig läsa och skriva och eftersom swahili är skolans språk blir swahili mer och mer ett genuint nationellt språk som talas av alla. Tanzania blir alltså ett av få afrikanska länder med ett afrikanskt språk som nationellt språk. Detta blir en viktig faktor i nationsbyggandet. En nationell identitet växer fram. Visst är man fortfarande i hög grad sukuma, nyamwezi, haya, chagga, maasai osv, åtminstone på det lokala planet, men i förhållande till världen utanför den snävt lokala är man tanzanier. Hälsovårdens infrastruktur byggs ut från nationell till lokal nivå. Medicinförrådet är inte alltid fullt, bemanningen med kvalificerad personal inte alltid problemfri och i knapphetens tider är korrupktion inte ett okänt fenomen, men någonting händer och en ökande medvetenhet om hälsofrågor skapas. Och insatserna för landsbygdsvatten är stora. Sverige, bland andra bidragsgivare, bidrar substantiellt. Visserligen blir det inte som man planerat men något blir det i alla fall.

Om nu inte allt som drömts och planerats för dessa sektorer förverkligas så händer ändå åtskilligt. Men vad händer inom det fält som är själva näringen för majoriteten av landsbygdsbefolkningen – jordbruket och boskapsskötseln? Man fortsätter att odla ungefär som förut, med i stort sett samma teknologi som förut och med lika låg avkastning som förut och boskapsskötseln likaså, det mesta som förut. Vad tänker utvecklingsplanerarna, vad tänker utvecklingsexperterna, biståndsorganisationerna, det globala biståndssamhället? Det som fortfarande är försörjningsgrunden för de flesta är och förblir som det var! Utveckling och bistånd når aldrig fram till det som är själva livsnerven, människornas själva försörjningsbas.

Hade verkligen *lishing'wengwe*, det stora odjuret, dödats så som man sjöng på självständighetsdagen den 9 december 1961? Oljekrisen på 70-talet skapade stora ekonomiska problem för landet, Ugandakriget i slutet av detta decennium förvärrade krisen ytterligare, 80-talet blev ingen dans på rosor och

strukturanpassningen blev en svår provotid för bönderna, och även om man börjat skönja en viss ljusning under senare år är det stora odjuret inte alls dött. Det har bara tagit sig ny skepnad. Det är lika mäktigt, ja, mäktigare än någonsin förut. Odjuret kolonialmakten var synligt. Odjuret i sin nya skepnad är mer spöklikt, ogripbart och svårfångat samtidigt som dess makt är stor. Den gamla myten håller: Makten kommer alltid utifrån.

Den bortglömda majoriteten

I slutet av 40-talet hade landet 7 miljoner innevånare på en yta dubbelt så stor som Sveriges. Idag har Tanzania mer än 36 miljoner innevånare. Sjunkande barndödlighet och fortsatt höga födelsetal har skapat en befolkningsexplosion. Detta har bland annat gjort Tanzania till ett ungdomens land – 44% av befolkningen är under 15 år, att jämföra med Sverige där andelen är enbart 17%. Trots en accelererande urbanisering över tiden lever fortfarande mer än 75% av landets befolkning på landsbygden där de flesta, också fortfarande, för sin försörjning är beroende av sitt småskaliga jordbruk med hacka och oxplog.

När jag idag återvänder till den by där jag växte upp så visst har mycket förändrats över tiden. Skola och sjukvård, om än med vissa brister, finns på relativt nära håll, kommunikationerna har förbättrats radikalt, både på marken och i etern – flera i byn har idag mobiltelefon – och flerpartisystemet som återkom vid valet 1995 har vitaliserat det politiska livet. Även om det statsbärande partiet CCM har en stadig majoritet så finns också oppositionspartier representerade i byn. Kontakterna mellan och utbytet med den stora världen har utvidgats och med detta också medvetenheten om världen utanför den lokala. Här kan man tala om förändring, ja, också om substantiell förändring. Men följer jag min vän och kamrat från ungdomstiden, Shimba Lubasha, ut på hans åkrar så ser det ut som det gjorde då. Man odlar samma grödor och med i stort sett samma teknologi som då och avkastningen är inte större nu än då utan om något snarare tvärtom. Marken har odlats i generationer och måste ha näringstillskott för att ge god skörd. Indragningen av jordbrukssubsidier under strukturanpassningens tid gör att man inte längre har råd att köpa konstgödsel. Kogödsel används visserligen flitigt idag men räcker inte till för behovet. På sina magra tegar har Shimba tillsammans med sina två hustrur i två olika hushåll fött, fostrat och försörjt arton barn samt tagit hand om ett antal barnbarn som fötts av döttrar utanför äktenskapet. ”Hur klarar ni av det, Shimba?” frågar jag och han skrattar och svarar: ”Bara Gud vet.” Denna majoritet av småjordbrukare på landsbygden som Shimba representerar – män, kvinnor och ungdom – är den

Hacka är fortfarande dominerande som jordbruksredskap, även om plog förekommer

bortglömda majoriteten. Skola, hälsovård, vatten, visst, det handlar om mänskliga rättigheter och utgör också förutsättning för ekonomisk och social utveckling men detta i sig ger ingen mat. Det småskaliga jordbruket är fortfarande för majoriteten av landsbygdsbefolkningen basen för deras livsmedelsförsörjning och ekonomiska självtillit. För detta måste ögonen öppnas på nationell nivå, hos biståndsbyråkratierna och inom forskarsamhället – marken, åkern, betet, produktion och ekologi.

”Gud vet”, var Shimbas svar på hur han och hans två familjer mot många odds levt och överlevt. Vad Gud visste var den dolda rikedom som finns hos män, kvinnor och ungdomar på den tanzaniska landsbygden, nämligen ett oändligt tålamod och förmåga att överleva trots mycket svåra villkor. Detta är en rikedom, tror jag, som rymmer mycket hopp och utgör en kraft, som den dag när vindarna inte blåser mot den utan med den, kommer innebära radikal förändring också av det vi hittills enbart kunnat se som en oföränderlig kontinuitet.

Per Brandström

Som framgår av texten är Per Brandström socialantropolog med över 60 års erfarenheter från Tanzania. Han är knuten till Uppsala universitet. Bilderna i artikeln kommer från hans privata arkiv.

Shimba och författaren 2006, bild ovan från 1954

Consultants in Rural Development

ORGUT, a Swedish consulting firm in rural development, has been working in Tanzania since 1991. Until last year, the company was involved in four long-term projects in different areas of the country for three different donors. These included the Sustainable Management of Land and Environment in Zanzibar, funded by Finland, the Ngorongoro District Development Programme, funded by the Austrian Government and the District Development Programme and the Land Management Programme, funded by Sida.

LAMP

The Land Management Programme is one of Sida's most long-running programmes. The programme started in 1991 and will close down at the end of 2007. Since the start, the programme worked a lot with agriculture, especially the development of dry land farming. In LAMP this refers to a number of agricultural techniques all aiming at making the most of available soil and water. Techniques include: contour farming to avoid soil erosion and capture rainwater; sub-soiling or ripping, also called deep tillage, agro-forestry; rainwater harvesting, mainly in the soil through better infiltration; composting; covering the soil with crop residues, household refuse or ashes to reduce evaporation; specific planting and weeding techniques; the use of draught animals, farm yard manure and rock phosphate.

Magoye Ripper

Many innovations were introduced that have proven to be quite successful. LAMP pioneered the use of the Magoye Ripper. This simple implement attached to oxen rips or breaks through the hardpan, or cement-like layer of soil that is created as a by-product of traditional ploughing and hoeing. Breaking through this layer allows greater penetration of water and instead of water running off the hardpan, it is used by the plants. When water is a limiting factor to plant growth, this increases yields, sometimes up to three times. Even more important for poor families is that it reduces the risk of harvest failure in bad years, and families can be more secure to at least produce enough food to eat. The Magoye Ripper is now produced in Tanzania. It is cheaper than much agricultural equipment, such as rippers and ploughs and thus affordable to many poor farmers.

Land Security

Land security for rural households is another important aspect. Simply the awareness of land rights can lead to the reduction of land conflicts. LAMP worked with raising general awareness of land rights, preparing information materials,

Dry Land Farming: Example from Babati, part of the LAMP project

A family outside their house with a Magoye Ripper, an effective and low cost implement introduced by the LAMP project to rip through the soil hardpan.

carrying out workshops and training village legal workers that can provide legal assistance to villagers and district staff. The work with land rights culminated in the Suledo Forest Community winning the UNDP Equator Initiative Prize in 2002. Through education and practical support from the project, the Community stopped plans for a local forest reserve to be run by the central government and established a unique and effective system of village-based forest management that could better meet the diverse needs of the local people.

VICOBA

Numerous lessons from LAMP have been used in the other projects. The Magoye Ripper was introduced to the Ngorongoro District Development Programme, as has been work with village land rights. The District Development Programme has worked with setting up VICOBA's or Village Community Banks. LAMP has worked successfully with VICOBA's over many years and today there are more than 150 active ones. Each VICOBA includes a group of around 25 people who are trained in saving and business planning. They can then extend credit to their member under rules and guidelines which they line out themselves. Presently, VICOBA's in Serengeti are in full swing and in Bunda and Ukerewe, materials have been purchased and training for the first ones organised.

Reducing Rural Poverty

Access to technical know-how, agricultural equipment, fertilizers, seedlings, credit and good understanding of land rights and savings and business planning all work towards helping to improve agricultural productivity of the farming communities in the country. And in a country where agriculture dominates the economy and employs about 80% of the work force, it leads towards reducing poverty.

Text and photo:

ORGUT

VICOBA: Village Community Banks is now a strong trend on the Tanzanian countryside. Basically they are cooperative Savings and Loan Associations.

A Village Community Bank safe box with three padlocks and three key guardians.

Medverksta'n
 Rullande butik för rättvisare handel
 Vill du ha medverkan från Medverksta'n?
 Kontakta Olle Wallin
 e-post: medverkstan@tele2.se
 mobil: 070 22 55 057

Semester på Zanzibar?
 Boka in
 Nya Paje Ndame
 tel +255 747 863421
 sms +255 748 453 232
 e-post booking@ndame.info
 www.ndame.info

www.watatu.com
 Kangor, Vitenge
 Bärsjalar
 Böcker om afrikansk textil
Karibu!

Tidningskrönikan:

Kikwete: Vi måste stödja Zimbabwe

President Kikwete har besökt president Mugabe i Zimbabwe i ett försök att mildra konflikten mellan Mugabe och västvärlden. Samtidigt poängterar han att så länge isoleringen av Zimbabwe fortsätter måste de afrikanska länderna stödja landet.

Många oroas av att inflationen stiger och att statsskulden växer.

- Oloph

Februari

11/2 Dödsskjutning i valkampanjen? Parlamentsledamoten från Tarime, Chacha Wangwe, trotsar parlamentets talman Samuel Sitta och vidhåller att människor i hans valkrets dödades under valkampanjen i december 2005. Talmannen har tidigare varnat Wangwe för att fara med lögnen och hotat att suspendera honom medan Wangwe anser sig ha bevis. Om han suspenderas kan frågan hamna i domstol. (*Mtanzania*)

Samuel Sitta, parlamentets talman

13/2 15-åring får livstid. En 15-årig yngling i byn Mlali har dömts till livstids fängelse och kraftiga böter för att ha våldtagit en annan skolelev. Domaren Jafari Mzonge hoppades att domen skulle verka avskräckande på andra som överfaller skolelever. Den dömde pojken framhöll att han var ett barn och inte kunde klara ett livstidsstraff men domstolen avvisade hans bön om straff lindring. (*Mwananchi*)

Kikwete klagar på pressen. President Kikwete klagar över att utländska medier skadar Afrikas anseende utomlands. "Kontinenten i dag är inte densamma som förr men fortfarande är rapporteringen i den utländska pressen negativ!" klagade Kikwete som hävdade att länderna i Afrika nu styrs av kompetenta ledare och att deras ekonomi växer vilket inte var fallet tidigare. (*Mtanzania*)

14/2 Livstidsdomen chockar regeringen. Regeringen är oroad över den dom på livstids fängelse avkunnad mot en 15-årig pojke som våldtagit en annan elev. Vice minister Salome Mbatia förklarar att ett barn under 18 år vanligen inte får fängelse utan vård på en ungdomsskola och

direktören för människorättsorganisationen LHRC, Helen Kijo-Bisimba, förklarar att ett barn som gjort skyldig till ett sådant brott normalt får prygel. (*HabariLeo*)

15/2 Domen följde lagen. En fredsdomare i Morogoro försvarar sin kollega som dömt en 15-årig pojke till livstid. Domaren var tvingad att följa en lag instiftad av parlamentet 1998 där inget undantag gjordes för barn, heter det. (*HabariLeo*)

16/2 HD omprövar domen. Den 15-årige pojke som dömdes till livstids fängelse för våldtäkt på en elev i sin skola väntas få sin dom omprövad av högsta domstolen. (*HabariLeo*)

Imam fördömer musikfestival. Imamen vid Jibrilmoskén i Zanzibar, Sheikh Abdulrahman Al-Habsy har kraftigt fördömt den internationella musikfestivalen i stenstaden. I ett uttalande efter fredagsbönen förklarade han att sådana festivaler undergräver öarnas moral och religiösa utbildning. (*An-Nuur*)

16/2 Kommunalpolitiker kräver Magufulis avgång. Medlemmar i Kinondoni kommunalfullmäktige kräver att bostadsminister John Magufuli avgår. Ledamöterna anklagar ministern för att olagligt ha upplåtit offentlig mark till ägaren av Rose Garden bar. Ministerns beslut fattades kort innan kommunen skulle riva byggnaderna som olagligt uppförts på mark reserverad för väg. (*Nipashe, Tanzania Daima, Mtanzania, Mwananchi*)

20/2 HIV-test före vigsel. Regeringen i Zanzibar har beordrat prästerna att inte viga utan att först fråga efter HIV-test. Detta förklarade minister Ali Juma vid introduktionen av en kampanj mot AIDS. (*Majira*)

21/2 Homosex inte enda synden. Den anglikanske biskopen i Dodoma Mdimi Mhogolo förklarar att präster som kritiserade honom för hans syn på homosexuella är blinda bör be om förlåtelse. Han uppmanar kyrkan att börja angripa promiskuitet, bedragare, förskingrare och kriminella innan man börjar frysa ut homosexuella. "I Bibeln är homosexualitet inte den enda synden. Det finns många andra syndare men vi utesluter dem inte från kyrkan". (*Majira*)

CUF kritiserar presidentfrun. Oppositionspartiet CUF förklarar att ett uttalande av presidentens hustru, Shadya Karume, ogynnsamt kan påverka överläggningarna mellan CUF och regeringspartiet CCM. Presidenthustrun förklarade att det inte finns några möjligheter till maktdelning på öarna. "Landets första dam skall inte ge sig in i politiken om hon inte blivit utsedd i politiska val förklarade Salum Bimani från CUF. (*Nipashe*)

23/2 Falska guider lurar turister. En del poliser på centrala stationer påstås stå i maskopi med ett gäng bondfångare som lurar turister i nationalparker. Dessa erbjuder sig att växla pengar till god kurs och ordna billiga turer in i djurparkerna vilka aldrig blir av därför att bilarna havererar. Att anmäla ärendet till polis kan förvärra situationen därför att guiderna planterat narkotika i bagaget vilket leder till att de klagande arresteras.

De falska guiderna arbetade förr mest i Arusha men har nu dykt upp även i Dar es Salaam. (*Mwananchi*)

Skattejakt på natten. Skattemyndigheten i Zanzibar har inlett en operation där hotell får påhälsningar på nätterna. Man läser hotellgärens och kontrollerar vilka rum som är tomma. Metoden har inneburit ökade skatteinkomster. (*Nipashe*)

28/2 Kikwete bjuder in brittiska investerare. President Jakaya Kikwete har bjudit in brittiska företag att investera i Tanzania där investeringsklimatet har förbättrats markant. Kikwete förklarade att Tanzania är fredligt, demokratiskt och lagligt samt har stora resurser i form av mineraler och turism. Han talade berömmade om sin ministär och citerade FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon som utnämnt en av Kikwetes ministrar som sin företrädare. (*Majira*)

Zanzibars presidentfru Shadya Karume kritiserad för politiska uttalanden

Mars

2/3 Muslimer skall angripa homosexuella. Muslimer har beslutat att göra sig av med det plågoris som homosexualitet utgör och som snabbt tränger in i landet, hette det vid ett inomhusmöte i Jaafari. Prof. Abdallah Safari gav exempel från Zimbabwe där en demonstration av homosexuella bröts upp av arga åskådare. En talare var irriterad över att den anglikanska gemenskapen tagit upp en debatt om ett ämne som är både olagligt och förbjudet i båda religionerna. Mötet arrangerades av en förening för islamiska ledare. (*An-Nuur*)

Sex ministrar till Pemba. Sex biträdande ministrar kommer att starta en kraftfull kampanj i syfte att stärka regeringspartiet CCMs ställning på ön Pemba där oppositionspartiet CUF har sitt starkaste fäste. (*Tanzania Daima*)

3/3 Heroin flygs från Dar es Salaam. Större delen av det heroin som kommer till Europa har passerat genom flyghamnarna i Kenya, Mauritius, Etiopien och Tanzania heter det i en rapport från en oberoende organisation mot droger baserad i Wien. Flygplatserna i Dar es Salaam och Nairobi pekas ut som de ledande transitpunkterna när det gäller smuggling av kokain och heroin till Europa, särskilt till England och Spanien. (*Majira*)

4/3 Ännu ett livstidsstraff för ett barn. En domare i Tabora har avkunnat en livstidsdom mot en 15-årig pojke, Juma Omar, sedan han befunnits skyldig till sexuellt övergrepp mot ett barn på tre år. Domaren förklarade att straffet skulle ses som avskräckande. Omar framhöll att han var minderårig och att hans föräldrar var svaga och beroende av hans inkomster. (*Majira*)

5/3 Nedskärning i Zanzibar. Regeringen i Zanzibar har misslyckats att nå målet för skatteintäkter och tvingas nu skära i budgeten. Inkomstbortfallet är störst på importtull och turistskatt som är de viktigaste inkomstkällorna. (*Majira*)

6/3 Strejk i fiskfabrik. Över 400 arbetare vid Vic Fish factory vid Victoriasjön har gått i strejk. De anser sig underbetalda och illa behandlade. (*HabariLeo*)

9/3 Tidning anklagad för "dekadens". Regeringen i Zanzibar har anklagat veckotidningen *Ngoma Moto* för att ha publicerat foton som strider mot traditionell moral och värderingar i Zanzibar. I ett uttalande från informationsdepartementet heter det att *Busara Publications* borde be läsa om ursäkt för att ha publicerat bilder på halvnakna kvinnor. Även om regeringen respekterar pressfrihet kommer den inte att tveka att bannlysa publikationer som kränker moraliska värderingar, heter det. (*Majira, Tanzania Daima*)

10/3 Oanständigt klädda trakasseras. Människor som antas vara muslimer har på Pemba antastat kvinnor som

varit "oanständigt" klädda. En del av de trakasserade är kristna. En församlingspräst, Lawrence Musoke, bekräftar att flera kristna kvinnor antastats och en församlingsmedlem blev slagen på väg till kyrkan. Några blev jagade därför att de bar kjolar. Medborgargården har tvingat fram utgångsförbud för kvinnor efter kl 20 och för män efter kl 23.

Musoke hoppas att polisen kommer att ingripa mot "lagbrytarna". (*Mtanzania*)

11/3 Viljan att bekämpa korruption saknas. Före premiärministern, domaren Warioba, förklarar att kampen mot korruptionen är svår därför att olaterna har spritt sig in i politiken. I den nya antikorrupsionslagen som skall upp till omröstning i parlamentet nämns inte politisk korruption och det är ett stort problem. "Även hederliga ledare dras in i ett korrupt system." Valrörelserna är numera pengastyrda av rika affärsmän som väntar något i utbyte i form av offerter och kontrakt", konstaterade Warioba. (*Mtanzania*)

12/3 Mangroveträskan förstörs. Stora delar av mangroveträskan längs Bagamoyos kuster har förstörts. Detta är resultatet av att stora investerare exploaterat stränderna där antalet turisthotell ökar snabbt. En av investerarna är vattenministern dr Shukuri Kawambwa som köpt en stor strandtomt. Han förnekar dock att han ämnar förstöra mangroveträden. (*Mwananchi*)

16/3 19 arresterades i valkampanj. I fyllnadsvalen i Tunduru har polisen arresterat 19 personer som brutit mot kampanjreglerna. Fem är medlemmar av regeringspartiet CCM och 14 från oppositionspartierna CCM och Chadema. De flesta förseelserna gällde förstörelse av motståndarnas flaggor och affischer. (*Nipashe, Mtanzania*)

17/3 Afrika tvingas stödja Zimbabwe. Som representant för Southern African Development Community (SADC) har

president Kikwete gjort ett överraskande besök i Harare i syfte att hitta en lösning i krisen mellan president Mugabe och en kritisk västvärld. Mugabe fick veta att praktiskt taget varje land som Kikwete besökt i Europa frågat om krisen i Zimbabwe. Svaret från Kikwete var att om isoleringen av Zimbabwe fortsätter måste de afrikanska länderna stödja landet.

Utrikesminister Bernard Membe förklarade vid en presskonferens att Tanzania stöder landreformen i Zimbabwe och erinrade om den ekonomiska kompensation Storbritannien utlovat före självständigheten. Pengarna skall utdelas genom FNs utvecklingsprogram (UNDP) förklarade Membe. (*Majira, Mtanzania, Tanzania Daima, Nipashe*)

Tårgas mot CUF. Fyllnadsvalen i Tunduru slutade i slagsmål mellan hundratals medlemmar i oppositionspartiet CUF och kravallpolis. Något tusental medlemmar av partiet hade till musik samlats utanför partilokalen i väntan på partiledarna Lipumba (CUF), James Mbatia (NCCR) och Augustine Mrema (TLP). Kravallpolisen beordrade en upplösning av samlingen. Ordern åtlöddes inte, polisen gick till angrepp och möttes av stenkastning och svarade med tårgas. Slagsmålet pågick 45 minuter varvid fyra poliser och militärer skadades. Partiledarna Lipumba och Mbatia anlände, lugnade folkmassan och bad dem skingras fredligt. 25 personer arresterades. (*Majira, HabariLeo, Mtanzania, Mwananchi, Tanzania Daima, Nipashe*)

18/3 CCM missbrukar sin makt. Oppositionspartierna klagar över att regeringspartiet CCM missbrukar statens resurser i valkampanjen i Tunduru. Polis och säkerhetsstyrkor används för att skrämja oppositionen, heter det. CUF-ordföranden varnade för valfusk och hävdade att CCM har gjort i ordning ett hundratal falska valboxar fyllda med röster. (*Mwananchi, Nipashe, HabariLeo, Mtanzania Daima, Mtanzania*)

21/3 CCM segrade i Tunduru. Rege- ringspartiet CCM segrade i fyllnadsvalen i Tunduru. Oppositionspartierna CUF, Chadema och UDP vägrade att acceptera valresultatet med hänvisning till att mer än 60 000 personer "förvägrats sin rätt att rösta" De hävdade att mer än hälften av de röstberättigade skrämts bort vilket ledde till att endast 47 procent röstade mot 73 procent i de allmänna valen. Oppositionen hävdade också att CCM på gräsrotsnivå tagit kontakt med medlemmar av oppositionen och betalat dem för att överlämna sina röstkort. (*Mwananchi, Tanzania Daima, HabariLeo*)

23/3 300 servar ett plan. Air Tanzania Company (ATCL) har 300 anställda för att serva ett enda flygplan. Bolaget har genomgått en turbulent period där antalet plan minskats från tolv till ett och detta var i så dåligt skick att det måste sändas till Sydafrika för reparation. "När vi inledde samarbete med South African Airways trodde vi att det skulle gagna oss men tvärtom ledde det till vår undergång" klagade ministern för infrastruktur och utveckling, Andrew Chenge vid ett möte där en ny styrelse för ATCL presenterades. (*Mtanzania, Nipashe*)

24/3 Militär skall skydda turister. President Jakaya Kikwete förklarade att han ämnar mobilisera krigsmakten för att skydda turister. De banditer från Somalia och Tanzania som rånar turister skall ställas inför rätta. Hans uttalande skall ses mot bakgrund av att fyra amerikanska och en brittisk turist och två guider besköts någon dag tidigare. Den brittiska turisten var med barn och avled på platsen medan en guide dog på sjukhus. (*Nipashe, Majira, Tanzania Daima*)

26/3 Polisen stoppade möte om vatten. Polisen har stoppat ett offentligt möte där invånarna i Nongwi by ämnade diskutera bristen på rent och säkert vatten. Polischefen Mussa Ali bekräftar beslutet. Byborna hade

kallat till möte utan att informera polisen om dagordningen. Mötesförbudet syftade till att stoppa det slags oroligheter som nyligen förekommit. Bybor hade då förstört vattenledningar till turisthotellen. Byborna förklarade att tidigare fanns gott om vatten från flera källor men nu har turisthotellet monopoliserat alla vattenresurser och priset har fyrfaldigats. (*Tanzania Daima*)

27/3 Fel döpa skolor efter politiker. Utbildningsdepartementet har avslagit ett förslag från kommunstyrelsen att döpa nya högstadieskolor efter fullmäktigeledamöter. De kan ju förlora sina platser och nya komma in, heter det. Även idén att använda "akademi" eller "International" eller att ge skolor namn efter helgon avvisas. (*Tanzania Daima*)

31/3 Minister medger korruption. Ministern för bostäder och bebyggelse John Magufuli medgav att en del av hans tjänstemän är korrupta. Han sade i ett TV-program på TVT att en del tjänstemän i National Housing Corporation (NHC) tilldelat hus oetiskt genom att favorisera utlänningar. Han uppmanade medborgare att anmäla alla sådana fall till antikorrupsionsbyrån. En ny lag kommer att drabba tjänstemän som delar ut mark illegalt. Ministeriet har nu en anhopning av 5 000 fall av omstridda tomter. Hus på mark som utdelats på felaktiga grunder kommer att rivas, lovade ministern. (*Tanzania Daima, Nipashe*)

Svårare att bevaka representanthuset. Regeringen i Zanzibar föreslår regler som skall förhindra ledamöter av representanthuset att attackera varandra. Den nya lagen förbjuder ledamöterna att förödmjuka någon i sitt ämbete och hindrar journalister att rapportera från representanthuset utan talmannens tillstånd. (*Tanzania Daima*)

500 bybor mot gruvbolag. Mer än 500 ilska bybor i Geitadistriktet marscherade mot Barrick-gruvorna i Kahama i protest

mot att utlovad elektricitet och vatten inte har installerats. Byborna barrikerade en väg med stenblock och stockar och skar av ett vattenrör. Gruvan tvingades att stänga en dag. Polisen sökte skingra folksamlingen, men misslyckades. Byborna kräver att få möta ministrarna för land och vatten. (*HabariLeo*)

April

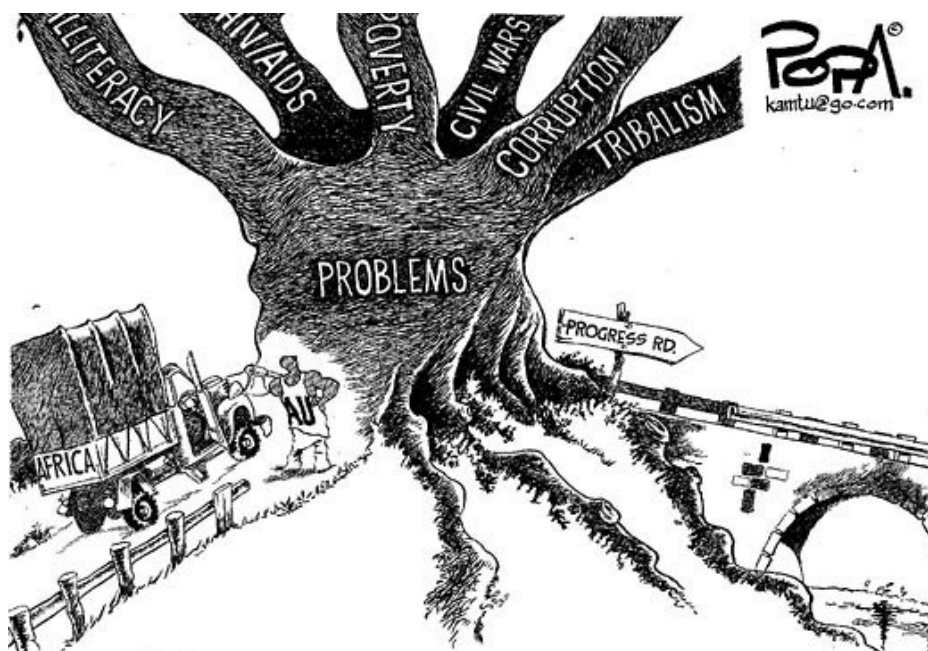
1/4 Biskop kritiserar seminarier. Den lutheranske ärkebiskopen Shadrack Manyeiwa har bett regeringen fastställa prioriteringar för hjälp till aidsdrabbade och föräldralösa barn. Syftet är att hindra dem som söker tjäna pengar på seminarier, konferenser och möten. En del människor samlar in pengar utan ansvar inför målgruppen. Tanzania beräknas ha mer än 80 000 föräldralösa barn, 15 000 finns i Makete. (*Mtanzania*)

2/4 Uran sålt i Dar. Regeringen tycks ha missat att kontrollera produktionen och försäljningen av uran, som i hemlighet sålts av samvetslösa människor. Mineralet som bröts i Ruvumaregionen har diskret sålts i Dar Es Salaam till uppköpare från Kongo som exporterar ämnet vidare. (*Mwananchi*)

CUF och TLP slås samman? Ordföranden i det lilla oppositionspartiet TLP Augustine Mrema förklarade att hans parti är villigt och redo att slås samman med det betydligt större oppositionspartiet CUF. (*Mtanzania, Majira, HabariLeo*)

10/4 "En nation av idioter". Den katolske ärkebiskopen i Dar es Salaam, Polycarp Cardinal Pengo, säger att den nuvarande gymnasieutbildningen kan skapa en nation av idioter. I en moralpredikan hävdade han att beslutet att släppa upp alla elever till klass IV oavsett deras kunskaper är farligt. Som en följd minskar standarden på utbildningen i snabb takt. Han menade att de politiskt ansvariga är medvetna om problemen men eftersom det drabbar de fattiga bryr de sig inte. "Varför skulle de? När allt kommer omkring skickar de själva sina barn till England, Kenya och Uganda för bättre utbildning. "Slutresultatet blir ett klassamhälle lett av en elit som ärver makten", dundrade ärkebiskopen under ovationer från församlingen. (*Mtanzania*)

13/4 Lösningen i Zanzibar inte politisk. En muslimsk präst dr Omar Saleh Omar, förklarade i en tv-sänd predikan att den politiska krisen i Zanzibar inte kan lösas med samtal mellan politiker. Folk måste känna till orsakerna till problemen innan de försöker lösa dem. Han drömde till det politiska systemet och hävdade att Afrika gick från klassisk kolonialism till neo-kolonialism med ledare beroende av utländska makter för att styra sina länder. "Vi lever i en illusion när vi talar om donatorer och sponsorer. De blir våra härskare. Våra ledare tjänar som deras agenter. Bara muslimska ledare och lärda

kan lösa våra problem, inte främmande hedningar. (An-Nuur)

17/4 Mutkarusellen har startat. Generalsekretären i regeringspartiet CCM, Yusuf Makamba, förklarar att vissa medlemmar i partiet redan börjat ge ut mutor i syfte att bli vald. Vid ett möte i Musoma uppmanade Makamba partimedlemmar att inte rösta på sådana kandidater. "De kommer inte att hjälpa vårt parti att besegra fattigdomen". (Tanzania Daima)

19/4 Alltför många flotta bilar. Medan regeringen överskrider sin budget med 900 miljarder Shs har det visat sig att en orsak är den stora flottan av lyxbilar. De omkring 800 fyrhjulsdrivna fordonen slukar mer än 33 miljarder i bränsle och underhåll. En enda bil uppges dra genomsnittligt 300 liter i veckan och kostar 2 miljoner Shs i månaden för underhåll. Kostnaderna kunde drastiskt minskas om man använde mer vanliga bilar. Ministern för infrastruktur, Andrew Chenge kommenterar litet bitskt: "Ministrar kommer att använda bilar som anstår deras status." Ni förväntar väl inte att de skall köra omkring i Volkswagen, eller hur? Här kan du citera mig" (Mwananchi)

"Inte råd med fredsstyrkor" Biträdande försvarsminister Omar Mzee förklarade i parlamentet att regeringen inte har råd att placera soldater för fredsbevarande operationer utomlands. Sådana uppgifter kräver modern utrustning och den blir för dyr. Tanzania har tidigare deltagit med fredsstyrkor i Liberia från 1993 till 1995 där 800 soldater var utplacerade. I februari i år sändes 80 soldater varav 11 var kvinnor till Libanon. Mzee svarade på frågor från parlamentsledamoten Riziki Lulinda som ville veta varför Tanzania inte deltar i fredsbevarande operationer i Darfur, Sudan, Kongo och Afghanistan. (HabariLeo, Tanzania Daima, Mtanzania)

Studenter bojkottar CCM. Flertalet studenter vid St Augustine University i Mwanza drar sig för att ansluta sig som medlemmar i regeringspartiet CCM. Under mer än en vecka har partiet drivit en rekryteringskampanj på universitetet där partiet planerade att öppna en avdelning. Orsaken till den svaga responsen berodde enligt en student på att många är besvikna och utarmade därför att regeringen vägrat dem lån. "Jag vet inte om jag kan fortsätta mina studier nästa termin" (Tanzania Daima)

21/4 Antikorruptionslagen bör stoppas. Människorättsorganisationen FEMACT uppmanar president Jakaya Kikwete att inte acceptera den antikorruptionslag som nyligen antagits av parlamentet. Vid en presskonferens förklarade organisationens president Buberwa Kaiza att lagförslaget har en rad brister. Den kommer att straffa vanliga medborgare men låta pamparna gå fria. En lång rad områden har utelämnats

som t ex valrörelser. En lång rad av aktuella korruptionsärenden som privatiseringen av nationalbanken och telebolaget och radaraffären skulle inte falla under den nya lagen. Kikwete bör sända tillbaka förslaget till parlamentet för nya diskussioner och förbättringar. (Nipashe, Mtanzania)

20/4 "Vet ni vem jag är?" Transportminister Adam Mwakanjuki anklagas för att ha stört passagerare och kabinpersonal när han flög från Zanzibar till Kilimanjaro. Han hade en ekonomibiljett men satte sig i businessklass. När en steward uppmanade honom att flytta till sin klass vägrade han och skrek: "Vet ni vem jag är?" Piloten ingrep och gav ministern tillåtelse att sitta kvar, men tillade att han ämnade skriva en rapport när de landat i Kilimanjaro. Mtanzania bad om Mwakanjukis version men han hänvisade till flygbolaget och bröt sedan samtalet. (Mtanzania)

Specialstyrka skyddar turister. Regeringen ämnar upprätta en speciell polisstyrka för att skydda turister, förklarade ministern för allmän säkerhet, Mohammed Aboud, vid en frågestund i parlamentet. (Majira, HabariLeo)

22/4 Nolltolerans mot mutor. President Kikwete utfärdade en kraftig varning mot ledare som missbrukar biståndsmedel och som mutar väljare i syfte att bli valda. De kommer att fråntas sitt ledarskap. "Jag kan se människor dela ut pengar när val till partiet närmar sig. Dessa vanärar partiet. "Som parlamentsledamot för Bagamoyo kunde jag se hur biståndsmedel missbrukades men jag hade ingen makt att ställde de skyldiga till svars" Han nämnde att 45 miljoner Shs donerades av japanerna för att bygga en bro på vägen mellan Bagamoyo och Bago. Pengarna försvann och ingen bro har synts till. (Majira)

28/4 Kapitalister kan ta över CCM. Det finns en risk att regeringspartiet CCM tas över av korrupta ledare om medlemmarna inte kan sluta rösta på kandidater som erbjuder mutor. Vid ett möte med CCMs exekutivkommitté i Morogoro förklarade ministern för planering, ekonomi och självbestämmande dr Juma Ngasonywa

att om inte medlemmarna bekämpar korruptionen kommer partiet att tas över av kapitalister. Ekonomiskt svaga medlemmar har svårigheter att bli valda till ledande positioner. (Majira, Tanzania Daima)

Två tidningar varnas. I ett uttalande från regeringen varnas två swahilitabloider, Tanzania Daima och Mwana Halisi för ringaktning av president Kikwete. Det som irriterat regeringen tros bl a vara en kolumn skriven av oppositionspartiet Chademas partiordförande Freeman Mbowe som också äger Tanzania Daima. "Jag fruktar att folket börjar misstro vad president Kikwete säger; de känner sig lurade av tom retorik och politiskt skoj". I en ledarkommentar skriver tidningen: "Vi är ansvariga, professionella och oberoende publicister och har som sådana aldrig tvekat att stödja statens ledare när de behövt ett handtag. "Men vi är inte heller rädda för att kritisera misstag och förseelser från våra ledare". (Majira, Mtanzania, Tanzania Daima, HabariLeo)

29/4 Undermåligt ris importerat. Hälsoministeriet undersöker hur undermåligt ris kommit in i landet trots kontrollen i hamnarna. 2 900 ton ris från Pakistan lossades och såldes innan besked om kvalitén kommit från kemikontrollen. (Nipashe)

Skakig ekonomi. Två uttalanden av finansminister Zakia Meghji om statens ekonomi har väckt oro i parlamentet och hos allmänheten. Hennes kommentarer kommer till rapporter från centralbanken och riksrevisionen som visar att inflationen stiger och statsskulden ökar. Regeringen gör inte situationen bättre med sitt slöseri och sin finansiella vanskötsel, grafiskt avbildat i en rapport från riksrevisionen. (Tanzania Daima)

30/4 Fler hotell i Ngorongoro. På grund av brist på hotell i Ngorongoro nationalpark har naturvårdsmyndigheten avsatt mark för fem mindre turisthotell med 400 bäddar. Hotellen kommer inte att byggas i kratern eller på dess kant. Med tillskottet får området 1 000 bäddar vilket lättar på det akuta behovet. (Mwananchi)

Fem rapporter från landsbygden

Nordiska Afrikainstitutet (NAI) bedriver och stödjer omfattande forskning om Afrika. Ett av 2006 års projekt har berört markfrågor i Tanzania. Men NAI är inte de enda som studerar Afrika. Fyra uppsatser med anknytning till jordbruk och landsbygdens villkor finns listade hos programkontoret för Minor Field Studies (se www.MFS.nu). De kommer från fyra olika universitet/högskolor.

Ägande i Rombo

Knut Christian Myhre, norsk forskare vid NAI har under 2006 forskat kring ägande i Rombo. Projektets titel var *Persons and Property in Kilimanjaro: Claims, Development, and legal anthropology*.

Syftet var att undersöka ägarrelationer på landsbygden i Rombo District, Kilimanjaro Region. Forskningen var inriktad på människors anspråk på olika former av egendom och med målet att sätta in dessa anspråk i lokala språkliga och praktiska sammanhang. Genom att undersöka hur människorna uttryckte och rättfärdigade sådana anspråk, och sättet de antingen accepterades eller bestreds på, försökte projektet få kunskap om det inhemska sammanhanget och hur man lokalt organiserar egendom. Genom att kombinera historiskt källmaterial med aktuellt material från fältstudier, har projektet undersökt de komplicerade och mycket olika ägandebegrepp som samexisterar - och kolliderar - i ett avgränsat sammanhang. Projektet hoppades på så sätt bidra till att korrigera den dominerande trenden i biståndsdebatten som argumenterar för formalisering och kodifiering.

Nya lagen om markegendom

Per Larsson som studerar vid Kungl. Tekniska Högskolan (KTH) har inom ramen

för MFS-programmet under 2006 undersökt hur The Tanzanian Land Act från 1999 införs och tillämpas. De nya tanzaniska marklagarna, skriver han, avser att stärka den traditionella rätten till mark. Syftet var att stimulera småjordbruken över hela landet. Den traditionella rätten fick lagligt erkännande, vilket innebar större säkerhet för markanvändarna. Andra syften var att registrera ägande och därmed möjliggöra pantsättning och belåning av bymark, ökad jämlikhet mellan män och kvinnor och decentraliserad, och förhoppningsvis, effektivare hantering av tvistemål.

Land Act 1999 och Village Land Act 1999 trädde ikraft år 2001. De håller sedan 2004 på att införas. Kritikerna vidhåller att lagarna bevarar en centraliserad statskontroll som kommer att hämma landsbygdsutvecklingen medan de som är för hävdar att de nya lagarna var nödvändiga för att skydda den i huvudsak fattiga befolkningen på landsbygden mot att utsättas för exploatering av hänsynslösa, finansiellt starka uppköpare av mark.

Det är ett omfattande arbete att införa de nya lagarna, skriver Per Larsson, och kommer troligen att ta stora resurser i anspråk under de närmaste åren. Den tidigare gällande lagen kollapsade emellertid i mitten på 90-talet. Det finns

därför inget annat val än att fortsätta genomförandeprocessen. Även om man kan iakta en del problem med de nya lagarna så har de inbyggt i sig förutsättningarna för att lyckas väsentligt förbättra situationen vad det gäller markfrågor på Tanzanias landsbygd.

Bevarad bördighet

Fredrik Löfstrand och Martin Löfstrand från Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) undersökte som MFS:are 2005 metoder för "Conservation Agriculture". De höll till i Babati Distrikt.

De skriver att produktionsnivån i Tanzanias jordbruk ofta är låg och att Conservation Agriculture (CA) är ett koncept som nu lanseras för att förbättra det småskaliga jordbruket. Deras studie i Babati var en av flera studier som utfördes kring CA i Afrika inför "Third World Congress on Conservation Agriculture". Målet för studierna var att öka förståelsen och dokumentationen kring gjorda erfarenheter.

Syftet med studien var att beskriva de CA-relaterade teknologier som hade introducerats i Babati District och anledningen till att de introducerades. Syftet var också att beskriva orsakerna till varför jordbrukare valt att använda eller inte använda dessa metoder samt vilka effekter

Odling på Kilimanjoros sluttningar vid Machame. Foto: Karin Sohlgren

CA haft för jordbrukares försörjning och på miljön.

Det senaste decenniet har en rad nya brukningsmetoder introducerats i distriktet, varav ett antal kan sägas vara CA-metoder. De nya metoderna har haft en positiv effekt på skördar, arbetsbörda och miljö. Småbrukarnas livssituation har också förbättrats. Utbredningen av metoderna var emellertid begränsad till följd av bland annat tillgång på redskap och utsäde, ekonomiska faktorer samt liten spridning av kunskaper.

I studien jämfördes jordar från tre odlingssystem för att se hur olika behandlingar påverkat markens bördighet. Stallgödsel och samodling med ärtväxter kunde förbättra markens bördighet och tillförsel av råfosfat ökade tillgängligheten på fosfor och höjde markens pH. Skördenivåerna var låga i det fall då enbart råfosfat tillförts. samodling med baljväxten *Faidherbia albida* gav de högsta majsskördarna och tillgången på fosfor och kväve var också högst i detta odlingssystem.

Jordtyper och vattentillgång

Redan 2004 undersökte Lina Norrland och Linda Brus, MFS:are från Uppsala universitet, hur bönderna i skogsbyn Ihombwe i Kilosa distriktet planerade sitt bruk av jorden. Det gjordes en karta över hur olika jordtyper fördelade sig

och jordens egenskaper analyserades och relaterades till vilka grödor som användes, typ av växelbruk och böndernas uppfattning om vilken jord som var bäst. Det gjordes också en kalender över hur jorden användes under året. Studiens huvudfråga var om vad som var viktigast när bönderna valde vilken mark som skulle odlas – bevattningsmöjligheterna eller kvaliteten på jorden. En annan fråga var om det fanns ett samband mellan jordkvaliteten och vad som odlades där.

Jordprover visade att den mesta jorden var av typ *miombo*. Över 50 olika grödor odlades i byn och de flesta använde någon form av växelbruk alltefter säsong. Närheten till vatten tycks ha varit viktigare än typen av jord, men om möjligt valde bönderna svart slamjord nära ån för sina odlingar. Tillgången på vatten är också viktigare än jordmån eftersom man kan anpassa vilka grödor som odlas efter deras behov av vatten. Växter som trivs på torr mark odlades på sluttningarna medan de andra odlades vid ån.

Vitaminer i potatis

Över 250 miljoner barn under 5 år visar tecken på A-vitaminbrist. Bristen påverkar ögonens näthinna och kan leda till "nattblindhet". Man tror också att A-vitaminbrist minskar motståndskraften mot infektionssjukdomar och kan vara en orsak till hög dödlighet i dessa

sjukdomar i Afrika. På Zanzibar bedriver Kizimbani Agriculture Research Station (KARS) en kampanj för odlingen av gul sötpotatis (Orange Fleshed Sweet Potato, OFSP) för att höja A-vitaminintaget hos befolkningen.

Thomas Ericsson och Johan Karlsson, MFS:are från Chalmers Tekniska högskola i Göteborg, var där 2006 för att undersöka effekten av kampanjen. De intervjuade bönderna om konsumtionen, vad de odlade och om deras kunskap om vitaminer. Intervjuerna genomfördes i två områden – ett som hade omfattats av kampanjen och ett som stått utanför. Därefter jämförde de resultatet. Även personalen vid KARS intervjuades.

Bönderna i området för kampanjen föredrog OFSP och använde också rekommenderade tillagningsmetoder. De kände till vikten av A-vitaminintag och valde därför OFSP. Å andra sidan åt de inte OFSP oftare än de i kontrollområdet.

En viktig del av kampanjen hade varit att introducera nya sorter av OFSP. Tre utländska sorter och två lokala togs till Sverige för analys av förekomsten av betakarotin (förstadium till A-vitamin som finns i grönsaker). En utländsk och en inhemsk sort hade låga halter medan de övriga tre hade goda halter av beta-karotin.

Text: Red

Byskogsinsamlingen

Vid årsmötet den 22 mars 2007 avslutade stiftelsen Byskogsinsamlingen sin verksamhet. Samarbetsavtalet med stiftelsen "Kooperation utan gränser", SCC, har förlängts till 30 juni 2007. Byskogsinsamlingen lämnar 75 000 kr som ett bidrag till TAF/SCC/BSI-projektets kostnader. Genom avtalet med SIDA flerfaldigas detta belopp.

Sedan 1983 har det insamlade beloppet blivit 3,4 milj kr men Byskogsinsamlingen har under perioden till TAF och SCC överfört 4 milj kr. Förklaringen till detta är att bankräntan tidigare var betydligt högre än idag. Resultatet blev därigenom också att fyra miljoner trädplantor producerades och planterades i byarna.

Den aktiva insamlingen avslutades 1996 men bidrag fortsatte att komma in ända till 2003.

Sedan projektet överfördes till Kooperation utan gränser har stiftelsen kunnat stå för hela den egeninsats som fordras.

Vårt arbete i Tanzania började 1983 med trädplantering i tre byar. Småningom kom fler byar in i projektet, som till slut omfattade ett tiotal byar runt Karatu och

Makambako. Träden skapade förutsättningar för andra verksamheter som t ex jordbruk och påverkade faktiskt också det lokala klimatet. Vi kände att träden lagt grunden till en spännande utveckling och att byborna efter tjugo år var redo att själva fortsätta att förbättra sin levnadsstandard. Detta arbete stöds idag av SCC under namnet "Improved Livelihood of Villagers through Agroforestry Practices", ILVAP.

Trädplantering är fortfarande en viktig del av ILVAP-projektet men det omfattar även produktion och försäljning av jordbruksprodukter, projektfinansiering med microbanklån och HIV/AIDS-information.

Vid årsmötet beslöt styrelsen att ge Yohana Mushi ett studiebidrag på 1000 \$.

Yohana har ända sedan 1995 arbetat som "Project Supervisor" i Karatu och med stor energi och ett vinnande sätt dagligen drivit projektet. Vi vill därför visa honom vår tacksamhet.

Nu återstår bara ett mindre belopp som skall täcka revisionen detta år.

Med blandade känslor beslöt styrelsen att avveckla Stiftelsen Byskogsinsamlingen. Vi som varit med och haft förmånen att resa till Karatu och Makambako minns med glädje de tydliga bevisen för att träden blivit till välsignelse och inspirerat många bybor att plantera runt sina hus.

Katarina Beck-Friis
För Byskogsinsamlingen

Korruption, revision och nolltolerans

Rapporter från den tanzanska Riksrevisionen brukar mötas med förstrött intresse. De stora ekonomiska missförhållanden som beskrivs i rapporterna leder sällan till aktiv uppmärksamhet och åtgärder från den verkställande statsmakten. Men i april 2007 hände något. Exekutiven, det vill säga President Kikwete, reagerade häftigt på riksrevisorernas rapport. Carl Åke Gerdén, som är projektledare för utvecklingsarbetet mellan den tanzanska och svenska riksrevisionen, berättar och ger några inblickar i sitt arbete.

Samarbetet NAOT/RiR

Det tanzanska National Audit Office (NAOT)¹ och den svenska givaren Riksrevisionen (RiR) samarbetar sedan tre år för att höja kapaciteten hos NAOT. Samarbetet, som också finansieras av Sida, är brett och ambitiöst. Det avser den traditionella finansiella revisionen och att lägga grunden till effektivitetsrevision, att datorisera, att bygga nya revisionskontor i flera större städer samt åtgärder mot korruption, HIV/AIDS-aktiviteter och ny revisionslagstiftning. Det sistnämnda syftar till göra NAOT mer oberoende av exekutiven, som är vårt främsta revisionsobjekt. Idag arbetar NAOT under finansministeriet och inte parlamentet, som är internationell standard.

Undertecknad koordinerar som projektledare nämnda aktiviteter och har dessutom uppdraget att bidra till att starta effektivitetsrevision. Inom kort överlämnar vi den första rapporten någonsin från NAOTs effektivitetsrevision till presidenten, som enligt lagen skall vidarebefordra den (via finansministern) till parlamentet. Rapporten handlar om hur statsförvaltningen hanterar översvämningar, speciellt i Babati distrikt i norra Tanzania. I NAOTs högkvarter vid Samora Avenue i Dar es Salaam arbetar jag tillsammans med en rådgivare i finansiell revision, som också är utsänd från RiR. Vår primära roll är att utbilda, delta i planering, ge råd, följa upp och rapportera. Våra tanzanska kollegor genomför utvecklingsaktiviteterna för att säkerställa ägarskap och långsiktig hållbarhet.

NAOTs rapport 2007

NAOT skall enligt lagen senast 31 mars leverera årliga rapporter från revisionen av alla myndigheter (ca 200) i både den centrala och kommunala statsförvaltningen till presidenten/finansministern, som sedan överlämnar rapporten till parlamentet. Efter hårt arbete i många månader lyckades NAOT hålla tidplanen för andra året i följd. Jag deltog själv i slutändan av detta enorma arbete, som bedrivs både dagar och kvällar.

Presidenten läste rapporterna för räkenskapsåret 2005/6 och ringde sedan min chef riksrevisorn (Controller and Auditor General- CAG L. Utouh)². Kikwete bad Utouh att förbereda tre högnivåmöten efter det att rapporten presenterats i parlamentet.

Vi häpnade och gladdes över den historiska, offentliga uppmärksamhet som presidentens beslut skulle innebära för våra rapporter. CAG sammankallade raskt en grupp insatta medarbetare, däribland undertecknad, för att påbörja intensiva förberedelser, som på tiden till stor del måste utföras i huvud- och parlamentsstaden Dodoma.

Högnivåmöten och presskonferens

På morgonen torsdagen den 12 april 2007 lades NAOTs årliga rapport högtidligen på parlamentets bord. Rapporten blev därmed offentlig handling. CAG och hans medarbetare satt på hedersläktaren och introduceras av talmannen för de församlade parlamentsledamöterna. När parlamentssessionen var klar förberedde CAG med medarbetare ett pressmeddelande fram till klockan 13, då CAG med sina Assistant Auditors General åkte iväg för att föredra revisionsrapporterna för det första högnivåmötet:

Presidenten, vicepresidenten, premiärministern samt alla ministrar och vice-ministrar lyssnade till CAGs presentation och diskuterade de allvarliga

Riksrevisor L. Utouh t v, och medarbetare på väg in i parlamentet för presentation av den årliga revisionsrapporten.

Riksrevisor L. Utouh presenterar rapporten till den församlade pressen. Han flankeras av ordförandena i parlamentets två revisionsutskott, M. Msindai (CCM) för LAAC t v, och J. Cheyo (United Democratic Party) för PAC t h.

missförhållanden som revisionen uppdragat i tre timmar. Mer än hälften av ministerierna hade oreviderade revisionsberättelser (qualified eller adverse opinion).

Under det att CAGs mötet med regeringen pågick fortsatte vi andra att slutföra ett pressmeddelande på 11 sidor. CAG kom tillbaka från kabinettet i lagom tid för att åka vidare till presskonferensen i parlamentsbyggnaden. Ett 20-tal journalister, fotografer och två TV-bolag kom till presskonferensen. Utouh, flankerad av ordförandena från de två revisionsutskotten i parlamentet (Public Accounts Committee PAC och Local

Riksrevisor L. Utouh utfrågas av TV-journalister om den bristfälliga redovisningen i staten.

Riksrevisor L. Utouh och hans medarbetare förbereder talet till regeringsledamöterna, landshövdingarna och statssekreterarna.

Authority Accounts Committee LAAC³, läste upp pressmeddelandet och de två ordförandena höll korta anföranden. Därefter besvarade Utouh många frågor och blev intervjuad av TV-bolaget ITV.

Fredagen och lördagen ägnade CAGs team till att skriva CAGs anförande inför det andra högnivåmötet, som hölls söndagen 15 april 2007:

Centralförvaltningens samtliga ekonomiskt huvudansvariga var närvarande: Presidenten och hela hans kabinett, alla regionala kommissioners, alla regionala sekreterare, alla statssekreterare, alla chief accountants, alla chief internal auditors (totalt ca 200 personer) lyssnade när the CAG presenterade den kritiska revisionsrapporten. Mötet började kl. 11 och avslutades av President Kikwete med ett "varningstal" kl 16.

Presidenten lät tydligt förstå att han ville se en rejäl uppräckning i centralförvaltningens ekonomiredovisning. Annars skulle ansvariga förlora sina jobb. "If after this meeting a person repeats the same mistakes, then he either does not know his job and we will tell him to go look for a different one or he is an outright spoiler. Either way, we have to punish such people".⁴ Kikwete meddelade att han i fortsättningen skulle hålla årliga möten för att följa upp riksrevisionens rapporter.

Massmedia

Under fredagen, lördagen, söndagen och måndagen 13 – 16 hade i stort sett samtliga dagstidningar artiklar och bilder om NAOTs rapport på första sidan. TV sände intervjuer med Utouh i tre dagar.

Det tredje högnivåmötet

Den 29 april 2007 i Dar es Salaam har presidenten bett Utouh presentera en ännu mer kritisk revisionsrapport om 124 kommuner inför alla District Council Chairmens, District Executive Directors, District Treasurers och District Internal Auditors. Vår rapport visar att standarden på kommunernas redovisning har försämrats i jämförelse med föregående år. Presidenten betonade även vid detta möte att "government executives have to

Möte med ledamöter i de parlamentariska revisionskommittéerna.

pull up their socks otherwise they are going to lose their jobs".

Möte med PAC och LAAC

Vårt projekt syftar också till att också stärka parlamentets två revisionskommittéer PAC och LAAC. Under besöket i Dodoma sammanträdde några tanzanska kollegor och jag med representanter för revisionskommittéerna - mötet gällde en rapport från en studieresa, som parlamentarikerna genomfört till den engelska riksrevisionen och parlamentet. PAC/LAAC godkände rapporten och fattade sedan ett principbeslut om att påbörja arbetet med att förbereda en kommitté-motion till parlamentet om en ny revisionslagstiftning i Tanzania.

Nolltolerans

Det skall bli intressant att se de praktiska effekterna av vår rapport och Kikwetes varningsord under det kommande året. Kommer vi revisorer att kunna se förbättringar i redovisningen, inte minst i de ministerier som fick revisionsberättelser med invändning (adverse opinion) i år: försvars-, utrikes- och finansministeriet? Tidigare erfarenheter talar tyvärr för att man inte bör förvänta sig drastiska förbättringar. Kikwete har dock fortsatt att poängtera att nolltolerans skall gälla för ekonomisk misskötsel och korruption, inte minst inom regeringspartiet CCM. När han öppnade

Assistant Auditor General G. Teu och artikelförfattaren framför Tanzanias parlament.

ett möte med CCMs exekutivkommitté i Bagamoyo den 21 april 2007, sade Kikwete att de partimedlemmar som mutar i samband med val inte bör väljas till ledare. Parlamentet antog för övrigt den 16 april 2007 en ny lag om korruption, som ger Prevention of Corruption Bureau större möjligheter att utföra sitt arbete.

Utmaning för NAOT

Den stora uppmärksamheten kring våra rapporter känns som ett lyft och en utmaning att prestera rapporter av ännu bättre kvalitet nästa år. Våra revisionsobjekt kommer sannolikt att nagelfara grunderna för våra revisionsuttalanden ännu mer ingående nästa år.

Den som vill veta mer om rapporternas innehåll hänvisar jag till NAOTs hemsida under www.nao.or.tz. Där finns pressmeddelandet på kiswahili.

Text och bild: Carl Åke Gerdén

¹ Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi

² Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali

³ Kamati ya Usimamizi wa Fedha ya Umma och Kamati ya Usimamizi wa Fedha ya Serikali za Mitaa

⁴ Citat från artikel på första sidan i Daily News, 16 april, 2007.

Kaffekungen Olle

”Kaffekungen Olle säljer rättvisemärkt kaffe” är rubriken på en tvåsidig artikel i tidningen Land nr 18 av Torbjörn Österholm.

Mångåriga Svetanmedlemmen Olle Wallin, tillsammans med några vänner sedan åren i Tanzania, startade kooperativet Tanzaniaimport i början på sjuttioalet. Sedan dess har han sålt kaffe och andra produkter från östra Afrika och andra utvecklingsländer. Sedan Tanzaniaimport gick i konkurs driver han verksamheten i egen regi under namnet Medverkstan. Olle reser land och rike runt med sin specialinredda minibuss håller föreläsningar och säljer rättvisemärkta produkter.

Det är en mycket positiv artikel om ett livslångt engagemang för rättvis handel istället för gåvor. Inför sin 70-årsdag funderar Olle på att minska ner på resandet, 4500 mil om året i sin butiksbus, som tagit på ryggen och sälja mer via Internet istället.

Olle är även engagerad i folkhögskolornas samarbete med folkhögskolorna i Tanzania (Karibuföreningen) och har gjort många uppföljningsresor. Det framgår inte av artikeln och inte heller hans engagemang i Svetan där han är lokalombud i Hedemora och även ingår i styrelsen.

Olle Wallin med rättvisemärkta varor

Exportrådet satsar på Östafrika

Exportrådet satsar nu på Östra Afrika genom att öppna ett kontor i Nairobi i maj.

Chef blir Johan Marcus. Kontor finns tidigare i Sydafrika och i Västafrika.

Marknaden i Östra Afrika växer snabbt och det gäller att komma in tidigt säger Johan Marcus. Flera stora svenska företag är dock redan verksamma i östra Afrika sedan många år, t ex Scania, Ericsson, Alfa Laval, Tetra Pack och Sweco.

Vaniljplantan - en klängande orkidé

Vanilj - ny cash crop

På senare år har odling av vanilj blivit populärt som avsalugröda. Plantan fordrar mycket nederbörd och mullrik jord, därför är det främst på Kilimanjaro och i Kageraregionen vanilj odlas, ofta i kombination med bananer. Här finns också uppköpare som främst kommer från Kenya och Uganda.

Vanilj (fr. *vanille*, av sp. *vainilla*, diminutivform av *vaina* 'balja', 'skida', 'slida') *Vani'lla planifolia*, art i växtfamiljen orkidéer. Det är en flerårig och från Mexico härstammande ört. Plantorna är lianliknande och klängande med hjälp av luftrötter. De kan bli upp mot 30 meter långa och de köttiga bladen kommer successivt efter stammen. På samma nod som bladet växer även en rot ut. De saftiga bladen är lansettlika och de tämligen obetydliga blommorna gulgröna och samlade i klasar. Stjälken är rotad i marken, men plantans nedre del dör ofta, medan den övre då lever vidare som epifyt på trädstammar och får näring och vatten genom luftrötterna.

Frukten, som kallas *vaniljstång*, är en 20-30 cm lång kapsel med ett mycket stort antal små frön. Frukten innehåller en glykosid som sönderdelas då frukten

doppas i kokande vatten, varvid nålformiga kristaller av det väluktande ämnet *vanillin* bildas.

Vanilj brukades i förcolumbisk tid av azteker och andra mesoamerikanska indianer främst som krydda i choklad, vilket till en början också var dess huvudsakliga användning i Europa.

Madagaskar, Indonesien (Bali) och Comorerna är stora producenter av vanilj. Härtill kommer betydande odling på Tonga och Réunion samt i Mexico.

Skörden sker vanligen 6-9 månader efter blomningen. Fruktarna skördas kontinuerligt vid mognaden, i regel för hand, eftersom mognadstiden är utsträckt. En skörd motsvarande 500-700 kg frukter per ha och år betecknas som god.

Från vaniljblommornas torkade frökapslar framställs vaniljstång. Det finns referenser till vaniljanvändning bevarade från 1700-talet då Aztekerna och Totonacerna använde frökapslarna för att smaksätta sin livgivande kakaodryck. Vaniljen kallades för "tilxochitl", den svarta blomman. Namnet är en referens till frökapslarna vilka när de torkar blir svarta eller mörkt bruna.

Stöd till distansstudier

SIDA har anslagit 20 miljoner kronor under tre år till stöd för ett IT-projekt för distansundervisning på Universitetsnivå.

Projektet drivs av Open University of Tanzania som är ledande på området i Tanzania.

Genom studiecenter utspridda över landet hoppas man nå nya grupper och inte minst kvinnor. Redan nästa år hoppas man nå 50 000 studenter. Ett välbehövligt tillskott för att säkerställa Tanzanias behov av högutbildad arbetskraft.

Mwamko

Mwamko, Tanzaniska föreningen i Uppsala, bildades 2006 av en grupp människor bosatta i Uppsala. Några har vuxit upp i Tanzania, andra har bott och arbetat där. Målsättningen är att samarbeta kring utvecklingen i Tanzania och sprida positiva bilder av tanzanisk kultur i Uppsala.

Under våren har Mwamko anordnat ett par föreläsningar av medlemmar med bild eller filmvisning, fika och diskussion. Ylva Ekström har pratat på temat "Miss Bantu vs Miss Tanzania - unga kvinnor och media i Dar Es Salaam".

www.tupo.se

Konsulter för
internationella uppdrag
och utvärderingar

Eva Ohlsson har berättat om "Folk Development Colleges - folkbildning i Tanzania". Bakari Mohamed har visat sin film om skolorna.

Nyligen avslutades vårterminen med fest med tanzaniansk mat, musik mm. Till hösten planerar man ordna filmkvällar med diskussion, men varken form eller datum är bestämt ännu.

Mer information: mwamko@gmail.com
Ordförande Nuru Kisome kan nås på mobil 0736 726 956.

Handelsinstitut i Arusha

Afrikas förhandlare i internationella organ ska få lära sig mer om handelspolitik. Sida har som enda finansär anslagit 100 mkr för de första fem åren till ett nytt handelsinstitut i Arusha kallat Trade Policy Training Centre. Tio afrikanska länder äger institutet gemensamt via Eastern and Southern African Management institute (ESAMI). Göte Hansson, professor i nationalekonomi på Ekonomihögskolan vid Lunds universitet, är akademisk direktör. Institutet räknar med att i främst korta kurser utbilda 300 studenter per år. De ska komma från hela Afrika och också från s k MUL-länder på andra kontinenter.

Det handlar om att bygga kompetens för att kunna driva igenom avtal som öppnar marknaderna i Väst för u-ländernas export, oftast jordbruksprodukter och textilier. Vid förhandlingar i WTO och Doharundan är den rika världens delegationer stora och de afrikanska delegationerna körs bara över. Om Afrikas delegationer inte förstår vad som förhandlas kan de inte formulera sina argument. Om Afrika ska kunna följa med i världsekonomins förändringar i globaliseringens tidevarv och dra nytta av dem krävs egna kunskaper och en ömsesidig respekt.

Erfarenhetsutbyte i Östafrika

Varje år ordnas ett regionalt IOGT-NTO-seminarium i Östafrika. Hösten 2006 var det organisationen SCAD, Students Campaign Against Drugs, i Nairobi som stod som värdar. Totalt 40 personer deltog från de sju samarbetsorganisationerna i Kenya, Uganda och Tanzania – och IOGT-NTO's regionkontor i Dar es Salaam. Gruppen var blandad, män och kvinnor, ungdomar och äldre. Vårdorganisationen SCAD arbetar med alkohol- och drogprevention i skolor kring Nairobi. De använder ungdomar som väntar på att få komma in på universitet för att sprida information till gymnasieelever – och resultatet är imponerande.

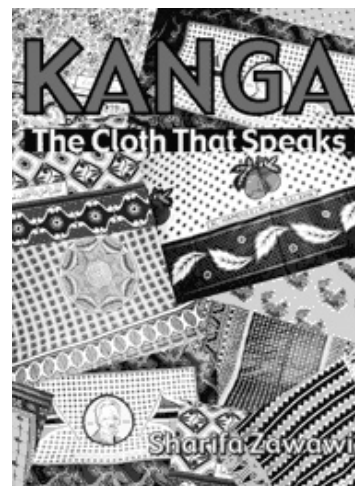
Syftet med seminarierna är att IOGT-NTO och dess partnerorganisationer i Östafrika träffas för att inspireras, stärkas, dela erfarenheter, få tips på goda exempel och ökad kunskap. Fokus under detta seminarium var framför allt att problematisera alkohol som utvecklingshinder. WOCHIVI, Women and Child Vision, visade exempelvis en teaterföreställning om hur de får kvinnor som bränner illegal sprit att ägna sig åt annan verksamhet.

Ur IOGT-NTO's Utblick, dec 2006, Gunnar Lundström (redigerad version)

Tyget som talar

Nu har det kommit en bok för alla kangaälskare! "Kanga – The Cloth That Speaks" heter den och är skriven av Sharifa Zawawi, professor emeritus i klassiska språk. Hon är uppväxt på Zanzibar, men bor numer i New York.

Zawawi berättar på ett spännande sätt kangans historia – och hade du trott att den hade något med ordet "khangas" för pärlhöna att göra så tar hon dig ur den villfarelsen. Hon sätter också in tyget i

sitt sociala och kulturella sammanhang och redogör för de olika sätten den fortfarande används på i Östafrika och Gulfstaterna.

Vill du testa dina swahilikunskaper finns i boken 750 kangatexter med översättningar till engelska. Den som försökt att förstå en text på en kanga, vet att det inte alltid är så lätt. Dels för att de ibland kan vara dubbeltydiga, men också för att orden ibland är förkortade och en sak som jag inte tänkt på tidigare är att texten aldrig innehåller komman eller punkt.

Sawawi som samlat dessa texter mellan 1984 och 2001 har delat in dem i nio olika kategorier som till exempel "Vänskap, kärlek och giftermål" och "Fiendskap och ogillande". I hennes samling finns många kluriga och tänkvärda texter. Själv skulle jag nog ibland behöva kangan med orden: "Kwenda mbio si kufika" – "Running is not arriving".

Boken att beställas hos Watatu Textil via hemsidan www.watatu.com eller med e-post till info@watatu.com eller per telefon till 08 - 5001 1627.

Karin Zetterqvist

Läsarbrev:

Erland Hillby bor i Tanzania sedan två år tillbaka och är historieforskare. Han arbetade i Kagera åren 1991 – 1995 och har sedan 1973 varit medlem i Svensk-Tanzaniska föreningen. Han har skrivit brev till Habari.

Mer om monsunvindarnas folk

"Läste med intresse ordförandes spalt samt artikeln om Monsunvindarnas folk.

Tanzania är ett rikt land, först och främst när det gäller de mänskliga resurserna. Men landet är också rikt på naturresurser och förnyelsebara energikällor. Bara knappt 4 % - enligt officiella beräkningar – används för att av vattenkraft alstra elektricitet i landet! Nederbörden i exempelvis Usambarabergen är över 2 000 mm om året. I södra höggländerna är årsnederbörden exempelvis i Tukuyu 4 500 mm. Istället för att ta till

vara på vattenkraften i floder och åar söker man sig till betydligt dyrare alternativ som prackas på Tanzania av skickliga affärsmän. Jämför bara vad en liter regnvatten kostar jämfört med en liter diesel till en generator samt att vatten som gått genom en turbin kan användas till både dricksvatten och till konstbevattning samt är förnyelsebar utan att smutsa ner.

Som du kanske vet går numera 80 % av Sveriges bistånd som budgetstöd till energisektorn. Här finns också ett gemensamt projekt mellan Tanzania, Sverige och Brasilien att producera etanol av sockerrör. Ett verkligt framtidsprojekt som vi kan hoppas på också blir genomfört. Fortfarande finns stora områden – exempelvis i Biharamulo i södra Kagera och Rukwa som inte används för livsmedelsproduktion som lämpliga områden att odla sockerrör i.

När det gäller monsunvindarnas folk behöver några kommentarer göras för att ge en aktuell och rättvisande bild av läget bland människor i Tanzania.

De senaste beräkningarna visar att av en befolkning på i dagsläget 40 miljoner 51 % räknas som kristna, 32 % som muslimer, ca 40 % som traditionalister samt 3 % övriga religioner som hinduism, bahai etc. Dar es Salaam har nu en övervägande kristen befolkning genom inflyttning från hela Tanzanias landsbygd och städer.

Förändringen av Dar es Salaam började för 50 år sedan, åren innan självständigheten. Långt tillbaka i tiden – 1920 – fanns bara 1 % kristna i Dar es Salaam.

I inledningsskedet, de första 20 åren av tyskt kolonialstyre, favoriserades islam av den tyska kolonialförvaltningen. Det gjorde faktiskt också den brittiska förvaltningen av Tanganyika under 10 år fram till 1930."

Tumaini Children's Center

Arbetet vid Tumaini Children's Center Kyakailabwa utanför Bukoba har varit framgångsrikt. Många barn har fått möjlighet att bearbeta sina upplevelser genom samtal och kunnat återvända till ett normalt barn- och ungdomsliv med skolgång, kamratskap, sport och begynnande ansvarstagande. Forum Syd / SIDA har nu beviljat fortsatt stöd för perioden 2007- 2009 med SEK 2 milj. Egeninsatsen insamlas som tidigare av Bukoba-hjälpen.

Under hösten inbjöds Debora Brycke, Syster Adventina och Syster Ester till en församling i Lidköping för att inspirera till deras internationella arbete. Tyvärr kunde ett sammanträffande med Svetan inte genomföras.

Personalutveckling

Under januari besökte Jeanette Olsson projektet och hon förmedlar positiva intryck av arbetet. Hon arbetade vidare med personalutveckling och genomförde ett endagsseminarium där man diskuterade resultat och förbättringsområden. Hon meddelade att alla som nu arbetar i projektet har hälsoförsäkring och att man genomfört löneförhöjningar i nivå med andra anställda inom ELCT (Evangelical Lutheran Church in Tanzania) Bukoba, vilket dock är lägre än de statliga minimilönerna.

De fast anställda ingår också i pensionssystemet för stiftet. Blanketten för månadsrapporteringen har omarbetats och budgeten fördelats över året för att ge en tydligare bild. Forum Syd accepterar nämligen inte större avvikelse än 10 % vid någon post utan deras medgivande.

Jordbruksmark och hus inköpta

En ny fastighet i Kyakailabwa om 13 hektar har inköpts med medel från Bukobahjälpen. Det är bra jordbruksmark och det ingår även en bit planterad skog (virkesbristen är svår runt Bukoba). Där finns även ett hus där de större pojkar bor nu.

Inne i staden har man också förvärvat en fastighet som skall användas för counselling (rådgivning) och första kontakt med barnen. En sjuksköterska har anställts för detta. Huset skall också användas till kontor och övernattingsmöjlighet för personalen. Allt sådant har hittills skötts hemma i Deboras eget hus några hundra meter därifrån, nära den Lutherska kyrkan.

Godkänd delrapport

Forum Syd har godkänt rapporteringen av det första projektåret och vi känner oss stärkta av det. Vi fick beröm för rapporten som skrivits av Jeanette Olsson. Lars Asker har nyligen besökt projektet i samband med en resa för föreningen Safinas räkning och en uppföljningsresa planeras till december.

Svetan samlar inte några pengar till Tumaini men om du själv vill stödja projektet kan du sätta in din gåva på Bankgiro nr 5405-3723. Skriv Bukobahjälpen på talongen.

Katarina Beck-Friis
för Svetans Tumaini-arbetsgrupp

Deborah Brycke

Huvudbyggnaden till Tumaini Children's Center i Kyakailabwa några kilometer väster om Bukoba nära gamla Kyakavägen. Huset har tillhört Loenberger, en av de ytterst få europeiska farmarna i Kageraregionen. Han drev även Bukoba Hotel i många år där legenden säger att Katharine Hepburn bott under ett avbrott i inspelningen av långfilmen "Afrikas drottning" 1951. Foto: Lars Asker

Det här huset i Bukoba, vid stranden på vägen till hamnen, har Tumaini gjort en delbetalning på i februari. Huset är avsett att bli Tumainis bas i staden. Även detta hus har tillhört Loenberger. Foto: Lars Asker

Föreningsnytt

Årsmöte

Lördagen den 21 april höll Svetan i samarrangemang med Karibuföreningen (folkhögskolornas organisation för samarbete med folkhögskolor i Tanzania) årsmöte i Fryshuset i Stockholm.

På vårt årsmöte hade vi som gäst konstnären och styrelsemedlemmen Neema Mjengwa från skulptörskolan i Bagamoyo. Hon har under april besökt flera folkhögskolor i Sverige och har även släkt här. Direkt från mötet återvände hon till Tanzania.

Till styrelsen invaldes fyra nya personer som vi hälsar välkomna; Harriet och Jon-Erik Rehn, Karin Gustafsson och Marianne Kjellén.

Under den gemensamma delen hölls två intressanta föreläsningar.

Professor **Eric Sandström** från Södersjukhuset talade om vad som är på gång i forskningen för HIV-läkemedel och vaccin där han varit verksam i samarbete med Muhimbilisjukhuset i Dar es Salaam sedan 1992.

Han har bland annat varit med och byggt upp en HIV/Aids-enhet på Muhimbili. Där finns nu kapacitet för fältförsök och vaccinationskampanj den dagen ett färdigt vaccin finns. Han redogjorde för den svenska linjen i det komplicerade arbetet att ta fram ett vaccin och de nu pågående fältförsöken som började i Dar es Salaam i februari.

Läraren och doktoranden i media och kommunikationsvetenskap i Uppsala **Ylva Ekström** talade om sin kommande avhandling (oktober 2007) "Miss Bantu vs Miss Tanzania - unga kvinnor och media i Dar Es Salaam".

Hon kom första gången till Tanzania på ett MFS-stipendium och har sedan dess besökt Dar es Salaam många gånger. I sommar blir det sista resan inför avhandlingen som behandlar frågor som; Hur är det att vara ung välutbildad kvinna i Dar 2007. Vad spelar media för roll? Hur sker övergången från skolflicka till kvinna?

Ylva har följt en grupp skolflickor sedan 2002 och redovisar resultatet på ett livfullt och humoristiskt sätt. Många i publiken drog på mun till de många drastiska och nybildade swahiliuttrycken ungdomen rör sig med.

Fest i Göteborg

Lördagen den 12 maj firade tanzanianer och tanzaniavänner traditionsenligt Muunganu (Unionen) i Göteborg.

Ordförande i Tanzaniaföreningen i Göteborg är Lucy Eriksson. I styrelsen ingår också Svetans lokalombud Rehema Prick, vars man Lennart tagit festbilderna.

Ambassadör Dr. Ben Moses var hedersgäst och höll ett långt tal. Ordförande Fredrik

Gladh var med som representant för Svetans styrelse

Tyvär fick Svetans planerade Sverigeturné med ambassadören i år ingen finansiering av Form Syd och med enbart egna medel orkar föreningen inte med att genomföra en serie träffar runt om i landet.

Svetans lokalombud Rehema Prick med ambassadör Ben Moses

Tanzaniaföreningens ungdomsdansgrupp uppträder i Göteborg

Kunskap, kvinnor och makt

JOHA Trust: Seminarium med Anna Tibaijuka och årsmöte

Stödföreningen för Barbro Johanssons fond för utbildning av flickor i Tanzania (Joha Trust) arrangerade i slutet på april i samarbete med Karolinska International Research and Training Committee och Nordiska Afrikainstitutet ett så kallat KIRT-seminarium om betydelsen av att flickor och kvinnor får tillgång till utbildning. Dr Anna Tibaijuka – ordförande för JOHA-skolan i Tanzania - inledningstalade.

Anna Tibaijuka, som är chef för UN-HABITAT i Nairobi och ekonom med doktorsexamen från Uppsala, har alltsedan 70-talet haft nära relationer med Sverige. Hon och hennes man Wilson var vänner med Barbro Johansson. De var också bland initiativtagarna till JOHA-skolan. I sitt inledningsanförande betonade hon bland annat hur viktigt det är att flickor får studera. Kunskap ger makt och inflytande som ger möjligheter att förändra samhället och de egna villkoren. De måste studera. Det handlar om att styra flickorna bort från andra sysslor. I och med nationaliseringen av utbildningen "utestängdes" flickor från akademiska studier berättade Anna Tibaijuka. Hon hävdade att JOHA-skolan har bidragit till att ändra tänkandet.

Professor Göran Tomson från Karolinska Institutet (KI) föreläste om hur kvinnor sedan de fått ny kunskap t ex har minskat spridningen av HIV/aids och även tuberkulos och malaria. Han pekade på hur viktigt det var med Gender Empowerment Measures (GEM) om samhällets sociala sektorer ska kunna förbättras.

Efter Göran Tomsons anförande följde en kort paneldebatt med Catherine Odora (SA), Stockholms universitet och UNESCO; Abela Agnarsson (TAN), KI – International health; Gun-Britt Andersson (SVE), JOHA-TRUST mm; Carin Norberg (SVE), Nordiska Afrikainstitutet och Asli Kulane (SOM), KI – International Health.

Efter seminariet hade Stödföreningen för JOHA-skolan årsmöte där Gun-Britt Andersson valdes till ny ordförande.

Text och foto: Redaktionen

Anna Tibaijuka
inledningstalade

Abela Andersson, Karolinska Institutet och Gun-Britt Andersson, ny ordf Joha Trust

Camilla Funemyr och Ingemar Sallnäs, sekreterare och ordförande vid mötet

**Ditt livs resa! Kultur, bad, klättring,
safari, allt kan upplevas i Tanzania.**

tel: 021-51075, 023-711666
mobil: 070-3233537, 070-2497853
internet: www.afrikaresor.se
mail: info@afrikaresor.se

Resa längre bort?

Söker Du en pålitlig resebyrå? Då är vi rätt val!

Vi erbjuder:

☑ Kunskap ☑ Erfarenhet ☑ Specialpriser (Raptim)

Världen börjar i Tranås!

Välkommen!

Europa 0140 - 122 80
Afrika 0140 - 141 80
Övr. världen 0140 - 199 80
E-post: info@tranas-resebyra.se
www.tranas-resebyra.se

SPECIALITET: Flygresor till biståndsländer